

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

IDUN

ILLUSTRERAD TIDNING

GRUNDLAGD AF

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

FRITHIOF HELLBERG

SÖNDAGEN DEN 16 MARS 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE:
JOHAN NORDLING.BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

HOS FÖRFATTAREN TILL "JEFTA."

DE FLESTA FÖRFATTARE HA säkert mer än en gång i sitt lif drömt om att skriva för teatern, men för ett flertal har det också stannat vid blotta drömmen. Ty liksom det sceniska författarskapet kan vara det tacksammaste, så är det också det svåraste. Teateriljorna och rampskenet förblifva obehagliga i sina fordringar på dramatiskt förtätdt och spännande idélif, på språkets stramhet och logikens rätta utnyttjande. Svamlar du med många ord kring torftiga idéer, berättar du om dina figurer i stället för att låta dem lefva i sina egna handlingar, söker du ge stämningar i stället för konkret och mustfyllt lif, så sätta kulisserna krokben för din genius och du ligger på näsan i teaterdammet innan du vet ordet af, medan ridån medlidsamt sänker sig öfver ditt fiasko.

En teaterförfattare måste först och sist sysselsätta sig med människor, studera dem utan och innan. Enligt professor Sundbärg ligger just en af svenskarne intellektuella brister däri, att de hvarken ha lust eller förmåga att sysselsätta sig med hvarandra — i studiesyfte. Därför frambringar Sverige så få verkliga dramaturger, påstår han.

Men vi ha dock några, som ge växt åt

ERNST DIDRING VID SITT ARBETSBORD.

HR OCH FRU DIDRING I HVARDAGSRUMMET.

vår inhemska dramatik och till dem hör Ernst Didring, hvares sceniska skriftställer redan afgifvit ej få talangfulla verk och som i dagarna får sitt stora bibliska drama "Jefta" uppfördt på vår nationalscen.

Jag misstager mig helt säkert inte, om jag säger, att Ernst Didring sitter inne med en anmärkningsvärd fond af människokunskap — han är sålunda rama motsatsen till de svenskar, hvarom

Sundbärg med så hvass ironi talar. Han intresserar sig i hög grad för sina medmänniskor, det märks på hans genomträngande bruna blick bakom

glasögonen, som går tvärs igenom den han ser på, alldeles som en Röntgenstråle. Den lyser af intelligens och forskarglädje, och det måste nog vara en bra styfmoderligt utrustad individ, som ej skall kunna locka honom att undersöka, hvad den bär i skölden af karaktärsegendomligheter.

När Ernst Didring var tjugu år, slog författarlusten sin klo i honom med sådan kraft, att han på några månader födde ett femakts-skådespel — på blankvers, om jag inte minns orätt — som bar det världshistoriska namnet "Ahasverus". Hvilken äkta ungdomlig handling af en vardande dramaturg! Han får ingen ro förrän han gripit sig an med en pjäs af stora dimensioner; därför tar han ett ämne, som ger honom frihet att tumla med idéerna inom en väldig krets af fidehvarf, spänner örnvingar vid sin fantasi skuldror och ger sitt språk den höga pomp, som man gärna har till hands i 20-års åldern. Färdigt kommer stycket endast under sin författares ögon och blir hönom år från år en källa till dyrbart löje — allra mest nu, sedan han vunnit sina sporrar och vet hvad han vill och förmår.

Ernst Didrings författaredebut inföll 1897, då hans folkskådespel "Midnattssol" uppfördes på huvudstadsscenen. Det är ett drama från Lappland, till hvilket han fick idén efter att som ung järnvägsjänsteman ha vistats en tid uppe i höga nordn. Frånsedt vissa tekniska brister, som röjde begynnaren, afslöjade det en deciderad dramatisk begåfning och dikterisk fantasi, som gäfvade figurerna lif och scenerna kraft och kulör. Konflikten är byggd på striden mellan lapp och nybyggare, mellan naturmänniskan och civilisationens afskråde, och författaren visar redan nu att han sitter inne med stora möjligheter som karaktärsskildrare. Nästa arbete blef skådespelet "Stigare-Matts", som något erinrar om Hauptmann i dennes sociala dramer och till hvilket publik och kritik

Bland Falsterbo kliffer. Oljemålning af Jeanne Didring.

ställdes sig sympatiska, utan att därför anse att detsamma lydde på någon ökad utveckling hos författaren efter debutpjäsen.

Starkare löften gäfvade "En moder" och "Valuta", två verk af modern hållning och med ganska djupetsade figurer. Den historiska pastichen "Två konungar" bör ej heller förgätas — ett faiseurverk visserligen, som emellertid slog an, tack vare den väl träffade gustavianska tonen.

Men det verkliga genombrottet kom med de båda skådespelen "Örnarna" och "Högt spel", ett par ypperliga teaterstycken, byggda med en förvånande fasthet, omsorgsfulla i sin karaktäristik af människorna och burna af en förträfflig dialog, klar, knapp och rik på dramatiska skifningar. "Högt spel" blef till och med en europeisk succés af mycket stor räckvidd. Som dessa båda pjäsers framförande ligger helt nära i tiden, torde det vara öfverflödigt att för våra teaterintresserade läsare nu närmare ingå på dem. Detsamma är förhållandet med den psykologiskt intressanta trilogien "Eros", hvilken föregående höst med stor framgång uppfördes på Intima teatern och som då behandlades å vår teaterafdelning.

När Ernst Didring nu framträder med ett stort bibliskt drama, "Jefta", mötes han

ferkänsla skimrande scener nu mera än förr ådagalägger sin temperamentsdjupa syn på lifvet. Ätminstone förefaller det så vid läsningen af dramat, och det vore öfverraskande om det sceniska framförandet gäfvade ett annat utslag.

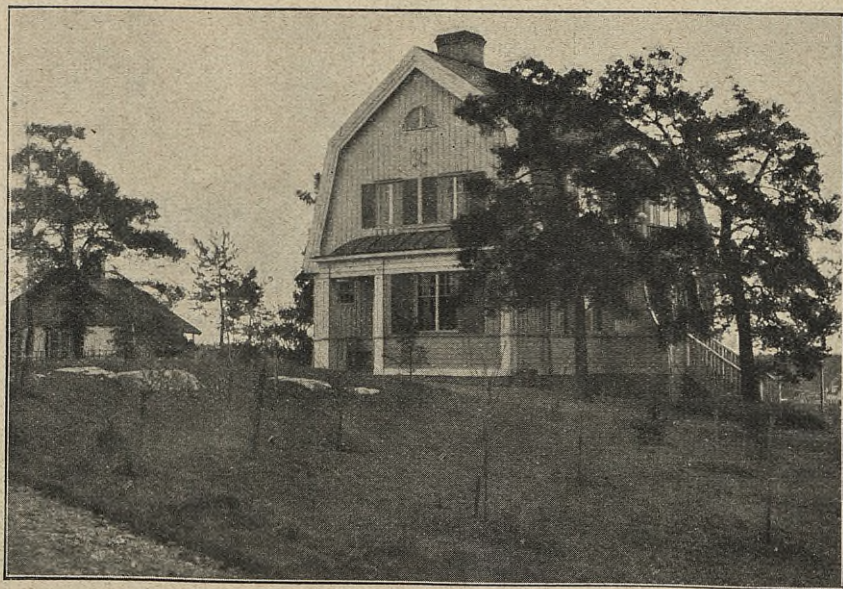
Ser man närmare på Ernst Didrings dramatiska alstring sådan den utvecklats sig hittills, har den ett starkt etiskt kynne, och den bäres af en och samma höga idé: osjälfviskhetens. Hvad författaren i alla sina skådespel velat ha fram är människans plikt att offra sig, då lifvet för ett viktigt ändamål kräver hela hennes personlighetsinsats. Och i det fallet är Ernst Didring optimist, ty han äger den fasta öfvertygelsen, att människorna alljämt äga det sanna hjältesinnet.

Med optimism följer också gärna en varm kärlek till naturen. Den har orsakat att dramatikern Ernst Didring flytt staden och byggt sig ett synnerligen tilltalande landthem ute på Lidingön, där han och hans älskvarda hustru, fru Jeanne Didring, hängifva sig åt hvar sin gren af konstnärligt arbete, han åt den dramatiska diktingen och hon, då lusten faller på, åt målning. Fru Didring är, som bekant, en mycket talangfull landskapsmålarinna, hvares pensel dock producerade mera förr än hvad den gjort under de senare åren.

Hon antyder själf att Lidingölandskapet äger ytterst få lockande motiv, utan helhet som det är med sin risiga småskog och plöttriga terräng. Under sommarresorna, som hon och hennes make förelaga till olika delar af världen, händer det däremot ofta, att hennes målaröga blir intresserad af ett eller annat motiv, och då målar hon exempelvis en så frisk bit som den här afbildade "Bland Falsterbo kliffer".

Nu råder den spännande dagen-före-stämningen i diktarhemmet bland Lidingöfurnorna. Men så fort "Jefta"-premiären lyckligen öfverstått, resa de båda makarne till Italien att möta våren.

ERNST HOGMAN.

Didringska villan, på Lidingö.

MARTINA VON SCHWERIN

OM

FREDRIKA BREMER

*För Lund af
Professor E. Wrangel.*

NÄR DEN FRAMSTÅENDE LITTERATURHISTORIKERN PROFESSOR E. WRANGEL I LUND föregående höst utgaf det intressanta arbetet "Martina von Schwerin, snillenas förtrogna", måste han af utrymmesskäl utelämna hennes bref till von Brinkman om Fredrika Bremer som kvinna och författarinna. Det är dessa den märkliga brefskrifverskans fina och skarpsinniga uttalanden, som professor Wrangel framlägger i nedanstående artikelserie. Den värdesättning, för hvilken vår första kvinnosakskvinna här är föremål, har just nu vunnit aktualitet genom den igångsatta insamlingen till en staty öfver Fredrika Bremer, hvilken på ett konstnärligt sätt skall hugfästa minnet af hennes betydelsefulla gärning som kulturell banbryterska.

I.

EN SVENSKA BERÄTTARKONSTEN befann sig ännu på 1820-talet i sitt första utvecklingsstadium. Romantikernas Poetiska kalender hade då och då innehållit prosabidrag; men det stannade vid trefvande försök. Almqvist och Crusenstolpe hade utskickat en eller annan mindre berättelse, som emellertid blef föga uppmärksammas. Den historiska romanen gjorde nu vid årtiondets slut sitt inträde genom Gumælius och G. H. Mellin. Men af verklighetsskildring hade vi då föga mer än Cederborgs groteskt satiriska berättelser, som visserligen ägde ett omisskännligt humoristiskt värde, men icke tillfredsställde högre konstnärliga anspråk. Det var då Fredrika Bremer framträdde och gjorde epok på detta område af vår litteratur.

Det första lilla häftet Teckningar utur hvardagslifvet. Svenskt original, som hon anonymt utskickade 1828, väckte väl ännu icke större uppmärksamhet. Det innehöll några mindre skildringar och skisser, den första (Axel och Anna) i brefform och en af de följande, den lilla älskvärda novelletten Förhoppningar, i form af självbiografiska anteckningar — dessa former hade redan 1700-talet utbildat, och särskildt brefformen, där hon till föregångare hade sådana romanens heroer som Richardson, Rousseau och Goethe, blef för Fredrika Bremers hela produktion den mest betydelsefulla. Resten af häftet fylldes af den sentimentala berättelsen Tvillingarne och den satiriska skissen Bref öfver Stockholms soupéer, äfven dessa med liknande subjektivistisk prägel.

Andra häftet Teckningar dröjde till 1830. Där mötte läsaren Den ensamma, en enkel, rörande och upphöjd lifsbild i korta dagboksannotationer på prosa och vers — bland de

små dikterna förekom också den bekanta "Fall, lätta snölock, fall", som vann stor popularitet. Vidare Tröstarinnan, om en ädel sisters uppfostrande verksamhet och uppbyggliga inflytande, samt Miniaturer, en samling strödda reflexioner på vers och prosa, och slutligen början af en längre skildring Familjen H*, hvilken fortsattes i och utfyllde det tredje häftet Teckningar, utgifvet följande år. Det var med dessa häften och i synnerhet Familjen H*, som Fredrika Bremer bröt igenom som författarinna. Här framträdde först hennes förmåga af interiörskildring och karaktärsteckning, här kände man sig lifsvarm i ett trefligt, typiskt svenskt hvardagslif, som förhöjdes icke blott af en känslig älskvärdhet, utan af en viss godmodig humor. Denna humor uppbares framför allt af bokens centralperson, hvilken på samma gång är "ramfjuren", som berättar det hela, den raska, varmhjärtade, präktiga "husrådinnan" Christina Beata Hvardagslag.

II.

Bland dem, som först bragte den unga författarinna sin oförställda hyllning, när hennes anonymitet (vintern 1830—1831) blef röjd, var den gamle "riksläsaren", den evige kvinnodyrkaren C. G. von Brinkman; och denne kom att utöfva ett visst både spörande och vägledande inflytande på hennes fortsatta utveckling.

Brinkmans intimaste korrespondent var friherrinnan Martina von Schwerin, född Törngren, nu bosatt på Sireköpinge i Landskronatrakten. Utan att själf vara litterärt produktiv — utom i brefskrifning — ägde hon det lifligaste intresse för skönlitteraturen och följde med dess utveckling icke blott i Sverige och Danmark, utan ock i Frankrike, England och Tyskland. Hon ägde ett ovanligt säkert och skarpt omdöme, hvars naturlighet icke förkväfvs af odlingen; och hon hörde, både genom sina yttre och inre

kvaliteter, tvifvelsutan till sin tids mest betydande kulturpersonligheter, ehuru hon sällan framträdde utom den närmaste familje- och vänskapskretsen. Det arbete jag utgivit om "Martina von Schwerin, snillenas förtrogna", där hon framträder tecknad framför allt i sina egna bref, torde också ställa henne på en plats i vår odlingshistoria, som hon med rätta förtjänar.

Vid hennes sida stod nu, vid början af 1830-talet, hennes liknämnda dotter Martina von Schwerin den yngre, ett par och tjugu år, rikt begåfvad äfven hon, väl utan moderns ljusande apparition och utan hennes spiritualitet i tal och skrift, men mera mångsidigt boksynt, mera mediativ och mera starkt intresserad af kvinnans framträdande och erkännande i litteratur och samhälle. Modern hade varit särdeles mån om att låta henne få studera och öfva sina intellektuella anlag och hade äfven varit angelägen om att hon skulle bli en "själfänkare" — som Brinkman brukade säga — och att hennes personlighet skulle få en själfständig bildning. Detta hade också lyckats, och dottern framträder i sina bref och anteckningar — mera än i de små tryckta häften hon efterlämnat (Småsaker af en nybegynnare) — som en för sin tid ovanligt vidsynt och fördomsfri ung tänkande kvinna. "Kom ihåg att jag är född 1809", skref hon en gång till Brinkman — äfven hon, icke blott modern, hörde till Brinkmans många korrespondenter.

Med sin dotter kunde nu friherrinnan von Schwerin utbyta tankar om allt hvad hon läste. Detta blef allmera hennes käraste tidsfördrif; och nu var det icke blott Goethe eller Oehenschläger eller Walter Scott eller Victor Hugo eller de svenska skalderna med Tegnér i spelsen, som de tillsammans studerade, det var också svensk prosakonst, det var Teckningar ur hvardagslifvet.

Till sin förtrogne gamle vän Brinkman — på hvars omdöme hon satte mycket värde, utan att alltid gå in på hans meningar — skref nu Martina von Schwerin om den nya läsningen, för hvilken ju Brinkman varit mycket intresserad; och hon fortfor att meddela sina intryck äfven om Fredrika Bremers följande romaner. Det är dessa hennes omdömen jag här vill meddela — i min nyssnämnda bok hafva de, af utrymmesskäl, till större delen måst utelämnas. Här inför jag också några af hennes dotters yttranden. För kännedom om den insats, som Fredrika Bremer gjort i vårt lands kultur, kunna dessa samtida omdömen af tänkande och bildade kvinnor vara af ej ringa värde.

III.

Den 26 dec. 1830 skref Martina v. Schwerin till Brinkman, som hänförd berättat om sin bekantskap med Teckningarnas författarinna, följande:

"Sedan mer än ett år känner jag första delen af

Teckningar ur hvardagslifvet... Jag har läst dem med stort nöje; men

Martina von Schwerin d. y.

ÖFVERROCKAR

till Kr. 3.50 per styck är väl billigt? Sänd Eder fläckiga nedsmutsade öfverrock för kemisk tvätt och prässning till **Orgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg** och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.

Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:

Finare Post-, Skrif-, Kople- och Tryckpapper samt Kartong.

Lunds textpapper tillverkas af Klippan.

utan någon tillstymmelse till entusiasm. Er entusiasm synes mig i någon mån motiverad af er ytterliga fördragsamhet mot kvinnan i allmänhet, och för denna vill visst inte jag göra er förebräelser. Fina och omdömesgilla, spirituella och naiva iakttagelser, ett elegant språk, med ledig diktion, en upphöjd känslighet, här och där longörer, en viss ojämnhet i det hela — se där mina första intryck som jag gärna ville att de kunde beriktigas vid en andra genomläsning."

Några veckor senare för friherrinnan med sin man och yngste son till Karlskrona, där den sistnämnde skulle installeras som sjökadett. På både bort- och hemvägen gästade man bekanta på Kristianstad-orten, och här gjorde Martina von Schwerin bekantskap med assessor Quidings unga fru Charlotte Bremer, "den älskvärda systemen till författarinnan af Teckningar ur hvardagslivet". I Karlskrona besökte hon bl. a. änkegreffvinnan Agathe Wachtmeister, född Wrede, kusin till Fredrika och Charlotte Bremer, "en utmärkt personlighet," som nu lefde tillbakadraget med och för sin son. Af henne fick fru Martina låna det nyss förut utkomna andra häftet af Teckningarna. Hon fann skisserna mycket roande — skref hon till sin dotter — men anmärkte att författarinnan tagit rätt märkbart intryck af Jean Pauls manér, som nu på många håll var tongifvande. Hon tänkte tydligen då på den lösa kompositionen, den självbiografiska formen, den subjektivistiska hållningen, det ofta aforistiska framställningssättet samt blandningen af gråmildhet och skämt. Till Brinkman utlät hon sig efter hemkomsten på följande sätt (den 24 febr. 1831; brefvet på franska, här öfversatt):

"I andra delen af Teckningar ur Hvardagslivet återfinner jag allt hvad som redan i den första syntes mig anmärkningsvärdt och som mer eller mindre bar spår af en själ odlad genom läsning och iakttagelse, likasom både den känslighet som utmärker hennes kön och den grundlighet och opartiskhet i omdömet som vanligare åtföljer edert... Jag tadlar ej m:lle Bremer, men blott den naturliga kvinnohänförelsen i allmänhet, då jag i hennes Tröstarinna igenkänner väl icke ett anspråksfullt sträfvande efter Jean Pauls manér, men ett omisskännligt åter speglade af det samma. På samma sätt återfinnes i det så väl utförda stycket Den ensamma hela situationen, tänkesätten, känsligheten, till och med upplösningen i en liten tysk historia, som tilltalade mig och Martina så mycket för några år tillbaka, att jag lät helt och hållet afskrifva den för "Angeln",* som fullkomligt gillade mitt tycke därför.

Familjen H* synes mig sätta rätta stämpeln på m:lle Bremers ursprungliga talang. Här är hon fin, skämtande, kvick, uttydande människohjärtats förringring med det odlade förståndets klara blick och samhällslivets alldagliga löjligheter och olägenheter med den ädlare känslans öfverseende omdöme. Huru kvickt uttrycker hon sig ej då hon om magistern och sig** säger: "Det förekom mig som vore vi ett par biljardbollar, hvilka ständigt lågo till reds för de andra att karambolera med". Huru dramatiskt är icke hela familjetafeln framställd, huru lekande men verkligen djupt tilldragelsen med Besökarens röda näsa, som återkallar den i hvarje ädel själ så ofta återkommande och tyvärr välgrundade, ångerfulla saknaden att ej hafva utträttat det goda vi kunnat och bort. Om min goda vän magistern och de små paltarne önskar

* Friherrinnan Charlotte Åkerhielm, f. a. Ugglas.

** D. v. s. Beata Hvardagslag (se kapitlet Bröllopsdagen i romanens förra afdelning. Magisterns lärjungar kallades "paltar", se nedan).

jag lifligt att få höra någonting mera. M:lle Bremer har dessutom intresserat mig genom det öfverlägsna bedömandet af sin bok och dess nuvarande modeframgång i stora världen, som jag förmodar hon endast meddelar sina förtrogna.* — Lycklig den författare som ej tillåter smickrets och egenkärlekens sötna att krystallisera sig kring den naturligt saffulla frukten af känsla och smak. Därför, bästa Brinkman, se vi så många goda och hoppgifvande anlag, som endast blifva kanderade konfektstycken i världen."

Fru Martina kom verkligen att i viss mån beriktiga sitt omdöme öfver Teckningarna. Den 14 juli 1831 meddelade hon Brinkman att hon nu för andra gången läst de två första häftena "och det med ett utsägligt nöje... Då jag undfått tredje delen, vill jag ännu utförligare samspråka med eder därom. Emellertid minns jag med litet högfärd, huru långt innan jag kände er och Franzéns omdöme öfver Snöflocken, jag gaf den, från en avisa, att läsa åt Martina såsom ett af de förtjänstfullaste stycken jag någonsin sett".

IV.

I augusti 1831 kom Fredrika Bremer till Skåne, närmast för att hälsa på sin syster och sväger Quidings. Till sin korrespondent i Stockholm skref friherrinnan v. Schwerin i oktober: "Brinkman tviflar visserligen icke på min varma åstundan att lära känna Teckningarnas författarinnas... I Kristianstad finner hon för öfrigt den bästa sällskapston och minst anspråksfulla umgänge Skåne har att bjuda". Och i januari följande år hette det:

"Jag hör stundom omtalas er älskvärda Husrådinna och alltid med stor saknad att lefva henne på några mil nära och förmodligen ej få göra hennes personliga bekantskap. Af alla, som sett henne, har ännu ingen funnit sig sårad af hennes obestriddliga öfverlägsenhet, och större beröm kan man enligt min tanke ej gifva Teckningarnas snillrika författarinnas. Emellertid gillar jag fullkomligt er mognade vishets råd, som vill att hennes penna skall hvila, men därför visserligen ej hennes snilles fortskridande utbildning... och lyckönskar jag er att genom uppmuntrande vänskap och föreläsande efterdöme kunna handleda denna hulda sängmö?" (19 jan. 1832.)

Nu till den höga ingifvelserika m:lle Bremer. Har jag orätt, bästa Brinkman, i mitt påstående att hennes snille ingalunda hör till dessa dufvoliknande, som plocka korn i sanden och fröja sig och oss med en liten i Lafontaines** stil mer eller mindre lyckad hustafla? Fredrika synes mig kallad till allvarsammare företag och bör utbildas sig enligt dessa strängare fordringar. Så ljus och stadig tankeförmåga, så frisinnad och mot höjden riktad blick, förenad med det oändliga behaget och lättheten i uppenbarandet af hvad man vanligtvis blott oredigt drömmer och ännu oredigare uttalar, ålägga henne plikten att som sitt köns prydnad äfven blifva hedrad af sitt fädernesland. På den egentliga romanens väg tror jag ej hon uppnår detta mål: icke för det hon ej, i likhet med Rousseau och Goethe, kan passa in sina höga tankebilder i en bräcklig ram, hvars förgyllda grannlåt är tyvärr nödvändig för att fångla mängdens uppmärksamhet; men fiktionen i hennes snillrika konstalster står långt efter det öfriga och utgör den enda svaga sidan däraf." (26 jan. 1832.)

(Forts.)

* Jfr också hennes bref till systemen Charlotte Quiding t. ex. af den 30 nov. 1830.

** Tysk författare, hvars känslolösa familjeromaner voro på modet vid 1800-talets början.

Äktenskap och rösträtt.

Ett genmäle af HILDA SACHS.

FORRA NUMRET AF IDUN har d:r Hilding Barkman under rubrik "Två villkor för politisk kvinnorösträtt" framställt ett par ändringsförslag, som skulle göra regeringspropositionen i fråga lättare att bli anlagen.

Det första af dessa förslag är, att krafvet på valbarhet tillsvidare skulle lämnas åsido. Att detta skulle underlätta eröfrandet af rösträtten kan ju tas för gifvet, men lika säkert är, att inom kort skulle denna fordran väckas på nytt. Så vida debatterna i riksdagen ha någon betydelse, måste det anses, att kvinnorna i de frågor, som röra dem nära, själfva böra ha rätt att säga sitt ord. Man skulle då åter för att förvärfva valbarheten få föra en ny uppslitande strid, och det är dessutom troligt, att det slutliga målet vinnes tidigare, om båda rättigheterna begäras på en gång.

Det andra förslaget går ut på, att en kvinna skulle ha rätt att vid äktenskaps ingående afsäga sig sin politiska rösträtt för den tid hennes äktenskap varar.

Idén har säkert slagit mängden med häpnad, och det måste sägas, att de skäl, som anföras, icke heller äro ägnade att öfvertyga. En del kvinnor vilja icke ha rösträtt, så lyder ett af dessa skäl, och detta skulle nu vara ett sätt för dem att slippa från den. Ett väl så effektivt, betydligt enklare, och som ingen kan neka hvarken gift eller ogift kvinna att begagna sig af, är ju dock att utan vidare låta bli att rösta. De, som för "hemmets obrutenhet och helgd" agitera mot rösträtten skulle säkerligen icke tillfredsställas med möjlighet till frivillig afsägelse.

Det andra skälet gäller husfriden, som skulle bättre bevaras genom hustruns rösträttslöshet. Det kan dock ifrågasättas, om icke denna frid allra bäst skyddas genom att hvar och en har rätt att aflägga sin röst för sin mening.

Den i dessa förslag gjorda sammankopplingen af äktenskap och rösträtt, eller rättare rösträttslöshet, är egendomlig, äfven därför, att den förutsätter, att personer just när de ämna gifva sig skulle äfven tänka på att ordna sina rösträttsförhållanden. Förloppet är så föga troligt, att någon praktisk betydelse af tanken aldrig behöfver befaras. Man har ju rik erfarenhet af hur föga folk begagnar sig af äktenskapsförordet, som dock för ekonomien — något som ligger äktenskapet bra mycket närmare — vore af så stor betydelse.

En af de framhäfta fördelarna skulle vara den, att på detta sätt de röstande kvinnornas öfvertalighet öfver männen kunde minskas. Men hvarför detta just skulle ske genom att fränsäga sig de gifva kvinnornas inflytande är icke lätt att förstå. Annars talas det, och icke minst i detta sammanhang, mycket om makans och moderns stora betydelse. Visserligen underförstås, att denna ligger däri, att hon ägnar sitt lif åt hemmet. Att en kvinna uppfyller denna sin bestämmelse kan dock säkerligen icke göra henne mindre ägnad att sätta sig in i samhällslivets frågor, och att ordna för henne en afsägelse, som hon vid mognare ålder kunde ångra, vore därför att inbjuda henne till en ovis handling.

För hudens vård och ansiktets skönhet

CRÈME SIMON J. SIMON, PARIS.

Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON

GRATIS erhåller enhver vid rekvisition min rik illustrerade praktikatalog med ringmått, med tusentals juvel-, guld- och silfverpjeser illustrerade i värden till millionals kronor. KUNGL. HOFJUVELERARE. JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19-21.

Ebba Halldin.

DEN 16 DENNES FYL-
ler fru Ebba Halldin, f.
Hallerström, 50 år. Hon
är bosatt på Suraham-
mars bruk i Västman-
land, där hon utöfvat en
mångårig verksamhet i
det godas tjänst.

Född i Uppsala den 16
mars 1863, genomgick
hon den s. k. Krookska
skolan därstädes. Där-
efter bereddes henne till-
fälle till en längre tids

vistelse i Schweiz och Paris, där flitiga studier
idkades. Efter hemkomsten var hon under flera år
lärarinna i några familjer, såsom hos baron Rud-
beck på Edsberg, major Södermark i Ostersund,
direktör Rogberg på Svanå och major Pettersson
på Surahammar. Under dessa år utvecklades
alltmer hennes anlag i praktisk riktning, och små-
ningom gafs henne ock tillfälle att omsätta dem i
handling.

När hon år 1892 genom sitt giftermål med kas-
sören A. Halldin på Surahammars bruk blef bo-
fast därstädes, riktades allt mer hennes intresse
på att skaffa arbete åt ungdomen därstädes och
bereda densamma en utbildning lämpad att göra
dem till nyttiga samhällsmedlemmar. Härtill har
småningom en mer offentlig verksamhet tillkom-
mit genom det frivilliga arbetet i en aftonskola,
som bildats vid bruket af disponent och fru
Ohman och där fru Halldin deltagit som lärarinna
i slöjd. Som elevantalet varit omkring 60, har
hon till sin privata hjälp anskaffat särskildt ut-
bildade slöjdläroinnor, som biträdt henne vid un-
dervisningen. — Ett år anordnades en kurs i linne-
sömnad, ett annat i skradderi, ett tredje i borst-
binderi och knyppling och förliden höst i stick-
ning. — Skradderikursen vann särskildt stor an-
slutning; ej mindre än 60 af brukets unga hustrur
och flickor deltog däri. Det syddes ej mindre
än 200 plagg, däraf 100 par mansbyxor, gossko-
stymer m. m. En hustru förfärdigade t. o. m. kon-
firmationsdräkten åt sin son. Undervisningen har
pågått 8 veckor både under höst och vår.

För tillfället pågår en kurs i klädningssömnad.
I sommar är det meningen att anordna en kurs i
växtfärgning. För detta ändamål skickades
förliden sommar, på fru H:s bekostnad, en af bru-
kets arbetarhustrur upp till Mora för att lära sig
detta. Sålunda komma aftonskolans elever att
själfva kunna väfva, färga och sy sina egna klä-
der.

Såsom sekreterare för Surahammars lokalför-
ening för tuberkulosens bekämpande har fru
Halldin äfven nedlagt ett energiskt och fram-
gångsrikt arbete.

Fru H. hör till dem, som ej gått "öfver ån efter
vatten" när det gällt arbetet i det godas tjänst.
Just på den plats där hon blifvit ställd i lifvet, har
hon med sällspord energi och oegennyttja skapat
sig ett verksamhetsfält; följde hvar i sin stad
dessa hennes exempel, huru många sociala miss-
förhållanden skulle icke då förhända, liksom af
sig själf, afhjälpas. Heder åt henne!

Hennes många vänner, närmare och fjärrare
liksom säkerligen alla de, hvilka haft förmånen
komma i beröring med hennes hurtiga och sym-
patiska person, tillönska henne på hennes half-
sekeldag lycka och glädje och hoppas att
hon länge, länge måtte bli i tillfälle att lika oför-
trutet som hittills få ägna sig åt sitt välsignelse-
bringande arbete och därtill, att det måtte förün-
nas henne anledning till glädje öfver frukterna
däraf.

Under balsäsongen.

Verklighetsbild just nu.

ET VAR UNGDOMSMIDDAG
med bal hos konsul Grans. Rika
flickor med borgerliga namn
och fattiga officerare med va-
pensköldar. Koffrieten hade un-
der vintern troget hållit ihop, och nu var det
sista stora festen före påskens stilla vecka,
som i mångas tycke gjorde ett onödigt af-
bräck i nöjenas tällänkade kedja.

Husets dotter Ella hade förts till bordet af
grefve Cronschiöld, den bäste af alla kaval-
jererna i hennes tycke. Det enda hon hade
emot honom var, att det bindande ordet al-
drig blef sagdt, huru många tillfällen hon än
gett honom därtill.

Han liknade en fisk, som nappade på lek,
gick och drog i hennes ref utan att fastna på
allvar. Hon hade satt ut det ena betet efter
det andra, användt alla de många tjuvsnings-
medel, som hon disponerade öfver, men det
hade ännu inte gått att få saken klar.

— Det är nog ditt oadliga namn som gör,
att han inte kommer sej för, hade en af flick-
vännerna sagt. Hon, som hade fått klart och
skulle eklatera påskafton.

— Det är också så ovanligt oadligt att
heta Gran.

— Men han har visst ingenting, har jag hört
sägas, fadern lär ha gjort konkurs, och han
har inte mer än sin lön, upplyste en annan af
Ellas förrogna.

— Det gör verkligen detsamma, om han är
fattig eller ej, menade en tredje af de bort-
skämda flickorna, det ligger mycket mer
poesi öfver fattigdomen än öfver rikedom.
En koja och ett hjärta — det låter vackert i
alla fall, litet å la mormorsmor. Och ni vet,
att jag svärmar för det antika.

— Men om grefven friar till Ella, så blir
det en manufakturaffär och ett hjärta, och
sannerligen tror jag inte karlarne nu för tiden
tycker det låter ännu mer poetiskt.

Det var flickan, som skulle eklatera, som
ånyo talade, och som hon hunnit längst,
trodde de andra på henne och läto henne
fortsätta. — Söta ni, nu för tiden ä' männen
så litet pigga på att gifva sej, så de rika flic-
korna gå inte åt en gång — kära ni, ta inte
illa opp — Men hade inte våra pappor litet
af den prosaiska rikedom, så tror jag vi
kunde hyra Nuckebo med det samma. Minns
ni, hvad vi skojade för att slå oss ihop och
bygga ett Nuckebo åt oss och äckla alla
ogifva män med hur utmärkt trefligt vi hade
dem förfutan. Men jag misstänker, att det i
all hemlighet blifvit ett Suckebo till slut, ty
äktenskapet är i alla fall piffen på lifvet. —
Hon vred på diamantringen på vänster hand,
utan att misstänka, att den var köpt på kre-
dit hos Hallbergs.

Ella Grans intimaste vänner och åtskilliga
till sutto nu med hvar sin kavaljer kring det
stålliga middagsbordet, som var prydt på
bästa sätt. Fadern var änkling sedan några
år och kände ett stort ansvar hvilat på sig att
få dottern väl gift. Som hon hade sitt mors-
arf disponibelt, borde det vara en lätt sak.
Fastän han aldrig erkänt det och således
lefde i ljufvaste okunnighet om, att hans
hemliga önskan var genomskadad för länge
sedan, närde han hoppet att få in Ella i en
förmå släkt, och unge Cronschiöld var efter
hans mening en förträfflig ung man, som
utom sin ställning hade vissa solida egen-
skaper, som konsulen förstod att värdesätta.

Den böhmiska glasservisen lyste som röda
gnistrande blommor mellan de gröna blad-

slingorna på duken. De yppigaste la France-
rosor voro ordnade i de sachsiska vaserna.
Ella hade redan vid andra rätten lösgjort en
knopp och räckt den till sin kavaljer. Hen-
nes hvita hand snuddade då och då vid hans,
medan hon lekte med brödsrifvan vid sitt
kuvert.

— Den här avslutningen på koffrieten vin-
ter är verkligen lysande, sade han, då de
gingo in i smårummen efter middagens slut.
Alltför starkt färgade rosor brunno på ung-
domens kinder. Vaktmästarna hade på till-
sägelse rikligt serverat af den sprudlande
champagnen, som löser tungor och fänder
eld äfven i de trögas blickar.

— En sådan här festmiddag får man tänka
på, när man gett sig af till mötet och äter
mässmaten. Jag har fått en oväntad kom-
mendering och ger mig snart af från stan.
Hur många hvarf tror fröken, att vi har dan-
sat i vinter, vi två?

De hade satt sig i en liten bekväm soffa,
hvars rosasiden bildade en vacker bakgrund
till Ellas tunna gula chiffonklädning.

— Det vet jag inte, sade hon. Men att det
är förfärligt ledsamt, att vi så snart ska sluta,
det vet jag. Äter gaf hon honom ett af dessa
oändligt hängifna ögonkast, som han helst
ville se bort ifrån.

— Men inte kan man hålla på hela året om
att dansa boston heller. Fast med fröken
vore det nog lockande — — förstås.

Det var om sådana där banala fraser hon
tiggde med både ord och blickar. Han för-
aktade sig själf men slängde dem ändå om-
kring sig. Det var ju enda sättet för en fattig
ungkarl att honorera det materiella goda han
åtnjöt.

Visserligen hade han inte gjort upp för sig
något alltför idealistiskt äktenskap, men att
precis gifva sig rätt och slätt för pengar, det
kunde han inte komma sig för med. Vore det
mera bevändt med henne, tänkte han för sig
själf, så toge jag henne bums. Men hennes
våpiga hängifvenhet skulle bli alltför knogig
att bära ett helt lif.

Som hon nu satt där, såg hon i alla fall bra
söt ut. Kanske det finns mer inombords, än
jag föreställt mig, tänkte han, smått yr af alla
vinsorterna, som afrubbat hans vanliga re-
servation och kritik.

— Fröken, kom frågan abrupt, är det inte
egentligen ett fånigt lif vi fört i vinter? Baler
och baler i all oändlighet. Man lär inte alls
känna hvarann på det viset. Jag längtar in i
arbetet igen. Längtar inte också fröken Ella
därefter? Han smålog och mötte hennes
ögon i en lång forskande blick.

Då fnittrade hon till halft kokett, halft ge-
nerad:

— Ånej, inte just — — ser grefven jag är
en så förnöjd natur, så jag är tacksam som
det är, jag — —

Är du så lat, tänkte han, Gud bevara mej!
Han blåste cigarrettröken så långt åt sidan
som möjligt.

Nu gled en mörk skugga genom rummet.
Det var spelfröken, som kom med en notrulle
i handen. Hon såg sig omkring sökande
konsulns syster fröken Gran, som var husets
värdinna.

I dörren, som hon skulle passera, stod
några af de unga flickorna. De makade sig
åt sidan knappt så mycket att hon kom fram.

— Hvad var det för en mörk ande? frå-
gade en ung herre vänd till en af dem. — Jag
såg att fröken tog one step åt sidan alldeles
förskräckt.

— Det var en spelfröken, ropade Ella från
soffan. Hon är egentligen musiklärarinna,

Pellerins Växt-Margarin ..... **ersätter** .....
det finaste mejerismör.

och Annie blef nog inte så förskräckt, som löjtnanten inbillar sej, när hon kom. Vi började, både Annie och jag och flera till förresten, att spela för henne i höstas. Men nu på vintern har man ju inte tid med sina lektioner. Nu hittade faster på att vi skulle ta hit henne för att spela dansmusiken i kväll, då hon, som skulle komma, blef sjuk i sista stund.

— Hon såg ovanligt ung och ofördärfvad ut, skämtade en af herrarne, som stod bland gruppen i dörren.

— Såg damerna en så oskuldsfull frisyra hon hade? Inte en enda onaturlig liten lock.

— Onaturlig, upprepades med tonvikt af en konstnärligt friserad ung dam. — Hvem tror löjtnanten har onaturliga lockar? Fy skam, löjtnanten!

— Fy, löjtnanten! Fy, fy, fy! ropades i korus.

— Jag rår inte för, att jag har systrar, ursäktade han sig. Och inte rår jag heller för, att de ha invigt mig i några hemligheter. Hm!

Nu spelades en boston upp därute i salen, där det glatta parkettgolfvets yta låg spegelblank.

Ella hade lagt sin arm i grefvens, och nu dansade de ut som första par.

— En utmärkt musik, sade han. Jag tycker, att den är nästan för vacker att dansa efter.

Utän att ändra en min i sitt ansikte, sått den unga spelfröken och spelade den ena dansen efter den andra. Vårdinnan kom ett par gånger ut till henne med konfektskålen, och en vaktmästare bjöd ett glas vichyvatten på en bricka.

Hon hade i flera af de unga damerna igenkännt elever, som i höstas gjort upp om musiklektioner.

Efter endast några få gånger hade den ena efter den andra ringt återbud, och sedan hade hon inte hört af dem vidare. De skulle kanske komma igen litet längre fram mot våren, nu hade de omöjligt tid att öfva sig, och då voro ju lektionerna nästan bortkastade. Hon hade nödgats ge dem rätt däri. Och för resten, de hade sin frihet, och inte kunde de veta, att hennes existens berodde på lektioner, och inte hennes allenast utan också mors. I höstas hade hon till och med sagt nej till sådana som anmält sig och som hon ej trott sig ha tid med. Nu hade de redan ordnat med lektioner hos andra och hon stod så godt som utan.

Hon hade blifvit så innerligt tacksam i morse, då brefvet kom från fröken Ellas faster. Visst var hon oförhindrad att komma i afton och spela på balen.

Hon spelade, tills fingrarna domnade. Det var förunderligt ansträngande att spela dansmusik. Det föreföll henne med ens nästan löjligt, att hon, som älskade musikens själ, sått här och mekaniskt dunkade takten till andras glädje.

Hon nästan bad instrumentet om ursäkt, att hon misshandlade det. Men skulle hennes spel kunna öfverrösta sorlet och glammet, så måste hon spela, som om hon haft fingrar af trä.

Då och då snuddade en ljus balklänning mot hennes enkla dräkt. Men ingen såg åt henne eller talade till henne. Och ändå hade de flickor, som hon kände bland gästerna, i höstas förefallit både vänliga och välupfostrade och gladt henne med att säga hur stor nytta de hade af hennes lektioner.

Hon spelade och spelade —

Ändligen slog klockan två slag. Hämtningen skulle bli ett och trettio, hade vårdinnan sagt, men man hade dragit ut på kolli-

jongen och bisserat henne hvar gång hon med domnade armar låtit händerna sjunka.

— Fröken tar väl en bil, hade vårdinnan frågat, då hon lämnade henne tio kronor i betalning. Men att minska inkomsten med ett par kronor föll henne inte in, fast alla må veta, att inte var det roligt att så här dags gå på gatorna ensam. Medan hon stod ute i lämburen och sökte reda på sin kapp, kom en ung herre samtidigt ut.

— Nu tror jag, att också jag smiter, sade grefve Cronschiöld. Nu bjuds kaffe och cigarrer, och man vet aldrig, hur länge de ämna hålla på. Man blir förstörd af ett sådant här nattvak kväll efter kväll. Sannerligen jag begriper, hur damerna stå ut att sköta sina plikter dagen efter.

Spelfröken, som ändligen under sidenfodrade pälsverk fått fram sin dubbelväfda aftonkappa, teg, ehuru orden lågo färdiga på hennes tunga.

Hon skulle nog ha kunnat berätta hon, på hvad sätt de skötte sina plikter. Men det var ju deras ensak och inte hennes. Därför var det bäst att tiga.

Förresten var hon just nu så glad öfver vårdinnans halfva löfte, att hon skulle få komma igen och spela. Hon nämdes inte rubba sin tacksamhet genom att säga bittra ord.

Det var så många, som nu i säsongen miste sina elever utan att få något annat i stället, som gaf bröd för dagen.

JULIA SVEDELIUS.

"Glunten".

Gluntens mor.

Litet om "Glunten".

GLUNTENS, OTTO BERONII namn, är oskiljaktigt fästadt vid Gunnar Wennerbergs, "alltjusaren", under den tid han vistades i lärdomsstaden vid Fyris.

Och dock skulle de båda unga "juvenalernas" lefnadsbanor komma att gå vidt skilda, — den ene död på det minnesrika gamla Leckö slott som f. d. statsråd och landshöfding, — den andre på gamla dagar framlevande ett tillbakadraget stilla lif på sitt lilla Tusculum i Strängnäs, sedan han som filosofie doktor och anställd vid ett stort försäkringsbolag i Stockholm gått sin väg fram vida obemärktare än hans illustre sångarbroder från Uppsala.

Släkten Beronius är urgammal och härstammar från en viss halft mytisk bonde i hedenhös vid namn Björn. Många dugande, präktiga män kan den släkten räkna bland sina söner; en af dem har varit Svea rikets ärkebiskop, hvilket visserligen egentligen endast är ett exempel på hvad ett mäktigt parti kan åstadkomma. Vid den stormiga riksdagen 1765—1766 var han prästeståndets talman, af mössorna framforcerad till ärkebiskop efter Troilius. För öfrigt äro hans

håfdatecknare märkligt ense därutinnan, att denne Magnus Olai B. saknade alla mera framstående egenskaper.

Nej, då var det betydligt mer stil på det mekaniska snillet Johan B., han som genom sina sinnrika anordningar 1805 räddade Dannemora grufvor från öfversvämmningar för all framtid och som till tack härför erhöll hederstiteln "konstmästare vid Dannemora", därefter bergmästare, ledamot af Vetenskapsakademien m. m., m. m.

Det var fadern till Otto Beronius. Sex söner växte i det enkla, hederliga hemmet upp till präktiga, dugande kärnkarlar. Här vid Dannemora hörde den unge Otto grufdrängarna sjunga de lustiga visor, där "Glunten" — "pojken" — figureerade, och hvilket gaf upphof till hans eget skämtsamma veder-namn i Uppsala samt till de allbekanta "Gluntarna", som skrefvos för honom och Wennerberg själf.

Efter gamle bergmästarens död flyttade hans änka, Carolina Wilhelmina Bergwall, till egendomen Kullbol, den hon själf skötte som en hel karl, och där, på förstutrappan finna vi en morgon på 1850-talet den lilla gumman, het och echaufferad efter en lång ridtur utåt ägora för att se till folket — b a r b a c k a — ty sådan flärd som en ridsadel hade hon visst ej lärt sig att sitta upp uti.

Hon har brädt, brädt — lilla gumman Beronius har jämt brädt. Stora gula kaleschen skall flux spännas för, ty hon har ett angeläget ärende till sin äldste son Carl, bergmästare i Dannemora efter fadern och hennes ständige homme d'affaires.

I väg bär det i ilande fart, kusken piskar på de välfödda vagnshästarna, och i full karriär far den lilla gumman af i sin enkla grå klädning och lilla hvita mössa, guppande i den gula vagnen, stor som en hofkaross.

Ändligen är man framme. "Gesvorn" (Geschworne—bergmästare), kommer ut på trappan och halar ömt och omsorgsfullt ut sin lilla morsgumma. Sedan man något häpen kommit underfund med att i den fastliga brådskan hjulmuttrarna ej skrufvats fast, och att det sålunda är ett under, att man kommit från resan med lifvet, börjar gumman omedelbart:

"Hör du, Carl, du, har jag några pengar på banken, som jag kan göra hvad jag vill med, du?"

"Åja, nog har morsgumman det alltid," genmäler sonen fryntligt.

"Mycket pengar, så mycket som sjuttiofem riksdaler?"

"Hvad i all världen skall mamma med så mycket pengar?" tycker nu sonen, som är helt ovan att höra lilla gumman komma med några personliga pretentioner i affärsväg.

"Jo — jag vill köpa Fryxells svenska historia, och den kostar 75 R:dr," svarar hon med mycken bestämdhet. Och hon fick sina sjuttiofem riksdaler och Fryxell, och det berättas, att hon från den dagen slog sig till ro med sin svenska historia, som hon hade verklig passion för och lät landbruket sköta sig henne förutan, och den hvilans kan man unna henne, sedan hon släppt alla sex söner ur boet.

Sedan Otto lämnat Uppsala och bosatt sig i Stockholm, tillhörde han allt fortfarande Karl XV:s sångarvänner och hade därigenom gifvetvis många och rika tillfällen till glädje och gamman.

Det var år 1864. Prins August hade nyss hemfört sin unga gemål, och i anledning härför föranstaltades fester och utflykter i det oändliga. Den glade kungen hade samlat

A.-BOL. C. ALB. KLINTBERG
(Ohlén & Klintberg)
Klädeshandel, 16 Drottninggat., Sthlm.
Ett utsökt vackert värlager å Dämdräkts-tyger nu inkommet.
Prover sändas gratis och franko.

Hushålls-
Små-
Kemisk-

TVÄTT

utföres omsorgsfullt i

Centralbadets Tvättinrättning,
9 Holländaregatan 9.
Rikstel. 22 59. Allm. Tel. 62 19.

Till "Idun" ärade läsarinor!

hofvet på Gripsholm och var där outtröttlig i att uppfinna ystra upptåg. Det spökade förfärligt i slottskorridorerna, hvita fruar och deras gelikar förekommo i hvar vrå, och sången ljöd snart sagdt dag och natt.

En morgon voro kungens sångare ganska uttröttade efter en natt, som helt och hållet anslagits åt serenader och fingo därför tillstånd att draga sig tillbaka till sina respektiva sofrum. Högt upp under taket hade "Bero" sitt kvarter. Hastigt kastade han af sig kläderna — det var på sommaren och mycket varmt — samt kastade sig på sängen för att taga en välbehöflig lur. Då hördes steg i korridoren utanför — muntra röster — kungens —! Som en pil for "Glunten" ur sängen för att regla dörren, men han kom för sent. Med fart rycktes dörren upp — och i all sin hvita glans stod han — inför den nyförmålde hertiginnan af Dalarna, som kungen roade med att visa slottet från vinden till källarne. Tablå!

På Ulriksdal fortsattes nöjena. Kungen hade utmärkt vackra, förgyllda — gondoler var det väl egentligen — ehuru de hedrades men namnet drakskepp, som voro försedda med framstammar i form af konstrikt snidade drakhufvuden. Beronius hade fått förtroendet att vid en fest föra en af snäckorna. På stranden stod norske öfversten Fleischer i stor parad, redo att stiga i båten, hvarvid "Bero" fumlade med åran, så att den på ett outrannsakligt sätt kom att förirra sig i öfverstens ena byxficka, som slets upp jämte hela byxbenet till foten. Den godmodige glunten fick en fiende för lifvet, men kungen dolde ingalunda sin munterhet, och hos honom åtminstone stod "Bero" lika väl i vantarne som förut.

Så skulle mot slutet af sin lefnad "gumman Bero" komma på besök till sonen i hufvudstaden. Historien förmäler ej, om detta var första gången i hennes lif, troligen var det så. Hon anlände alltså i sin vanliga, ytterst enkla utstyrelse och dito vanor, men Bero, som afgudade lilla morsgumman, liksom alla söner, var ej det bittersta generad häraf. Han bjöd henne på middag på Hasselbacken, sedan man vederbörligen skådat Stockholms alla märkvärdigheter och gumman ropat ack! och o! öfver allt och särskildt vojat sig öfver den grufliga dyrheten, hvar man vände sig.

"Och nu skall mamma ha litet god sockerdricka," sade sonen ömt vid middagen och beställde en flaska champagne af det dyraste märket. Detta var något okänt för lilla gumman Bero, som tyckte, att det var en ovanligt lyckad sockerdricka, ehuru sonen ingalunda vågade upplysa henne om dryckens art, hvilket förmodligen hade skrämt slag på den enkla lilla gumman. Nå, men hvarför i all världen bjöd han henne då inte på vanlig sockerdricka, kan någon praktisk själ utbrista.

Nej! Glunten ville ge lilla morsgumman det allra bästa, som fanns, det må nu ha senterats till fulla eller ej, och detta är för hans goda, vänliga hjärta karaktäristiskt och hedrande.

En gång på nittioalet besökte den, som skrifver dessa rader, gamle Glunten i hans lilla vackra hem i Strängnäs. Borta var Karl XV, bortta Wennerberg, men ännu stod han kvar som en hvitkägig gammal bard, oböjd, ehuru visst ej orörd af år och sjukdom. Ensam var han dock ingalunda, ty vid hans sida stod hans hustru, som i glad och hängifven oegennyttigt fullt ut kunde förliknas med "gumman Bero", och en son,

uppkallad efter hans oförgällige vän Gunnar. Vid middagen sjöng gamle Glunten med sin vackra baryton, som ännu gömde så mycket af vällyd, Stagnelius' "Näcken", och det var helt gripande, då de sista tonerna af

"Gigan tystnar, aldrig Näcken
spelar mer i silverbäcken — — —"

dogo bort. Det var nog också sista gången Otto Beronius sjöng i vänners krets, ty det dröjde ej länge, innan han, som det stod i hans egenhändigt skrifna dödstillkännagivande, gått "från rika minnen till saligt hopp".

*
"Må vår lefnadsbana blifva
ljus och lysande, men kort . . . ."

sjöngo de båda unga gluntarna i glad öfvermod. Denna önskan blef ej uppfylld. Kort blef ingenderas lefnadsväg, och lysande endast den enes, och dock är det för visso ej det ringaste att kunna säga sig lämna ett lif "fullt af rika minnen"...

ADA DAMM.

Gamla väfnadsnamn.

HVAD BETYDER RÖDLAKAN?

Detta är en fråga, som ofta blifvit framställd, men som ännu icke torde vara på något tillfredsställande sätt besvarad. **Lakan** (laken) betyder tygstycke, men hvad menas med **röd** i detta sammanhang? Att den röda färgen skulle ha något med namnets uppkomst att göra har visserligen blifvit sagdt, men torde vara en förklaring, som vid närmare pröfning måste förfalla, så mycket hellre som rödt ingalunda kan sägas vara öfvervägande i detta väfnadsslag. Den språkförm, i hvilken namnet i våra dagar framträder, kan således icke klargöra dess innebörd. Man kan dock icke komma ifrån den tanken, att benämningen måste ha någon mening och att namnet under tidernas lopp möjligen blifvit missförstådt och förvanskadt. Det ligger då nära till hands att hos äldre svenska ord söka leta fram en lösning.

Bland svenska medeltidsord finner man **Ryglaka**, **Ryglakan**, **Röglakan** betydelse de förhängen, som på festdagar voro upphängda på ömse sidor om altaret, dels väggbonad, draperi. Ur den senare formen, **röglakan** har naturligtvis vårt rödlakan uppstått. **Ryg** har i hvardagspråk blifvit rög och senare har **g** af missförstånd ändrats till **d**.

I Danmark kallades denna väfnad i gamla tider **Rylaken**.

Namnet förekommer på tyska som **Rücklaken** (äldre form **Ruclachen**), holländska **Rukkelaken** och var enligt hvad som upplyses i ett tyskt textilt arbete "ein Tuch, ein Behang, ein kleiner Teppich, welche als Wandbedeckung über der Bank oder ein Chorgestühl dienten, aber nicht fest mit der Wand verbunden, sondern "gerückt" werden konnten". Ordet har således från att vara ett uttryck för väfnades användning som ett skjutbart förhänge eller draperi öfvergått till namn på en väfnadsteknik. Hos oss har namnet gamla anor. Man vet nämligen, att en viss Magnus Nilsson och hans hustru Ingrid år 1329 för en grafplats skänkte till Juleta kloster en gård, silversaker och kläder samt en fullständig skrud till högaltaret och en väfnad (ryglaku) att läggas framför altaret.

Äfven benämningen **Dukagång** förefal-

ler obegriplig. Men då man får klart för sig, att denna teknik troligen i äldre tid hetat **dokagangh** eller **dåkagangh** kan också detta namn förklaras. **Doka** (dåka) är liktydigt med arbete, syssla. **Gangh** (gång) betyder garnskäl i väf. Namnet är tydligen besläktadt med det norska **Dokkaakle** och kan syfta på arbetsättet. Denna väfnad kallas ju äfven dukagångsnår, beroende på att mönstergarnet ej kunde anbringas med skyttel, utan måste snärjas för hand. En särskild mönstertråd måste således finnas för hvarje gång mönstret kräde ombyte af färg. För att undvika ett oupphörligt insättande af ny tråd tog man dessa garnändar fämligen långa och innan de sattes i väfven vindades hvar och en (om handen) till en liten "docka", som man sedan trädde med.

Krabbasnår har fått sitt namn af den tidsödande tekniken. Snår har sannolikt här liksom hos dukagång skrifvits snar. **Krabba** betyder "röra sig långsamt", snar kommer af snara, snärja och har som förut nämnts afseende därpå, att mönstergarnet iplockas mellan varptrådarna.

Upphämta eller som denna väfnad också kallas **Skälblad** äro äfven benämningar, som alldeles direkt tyda på arbetsättet. Vissa varptrådar måste lyftas (upphämtas) då mönstergarnet skall anbringas och dessa varptrådar hållas i lämpligt läge af det bakom solfven på kant ställda skälbladet. Detta väfnadsslag har äfven fått hela än **Viraäck**, än **Käppacklä**. Båda dessa namn syfta på de skaff eller käppar, på hvilka mönstersolfven är uppträdd. I vår tid går det nog så behändigt att väfva upphämta med hjälp af dragrustning. Men förr i världen, då denna var okänd i bygderna och hvarje mönsterskaff således måste lyftas för hand, använde allmogekvinnan i stället för de tunga skafften hellre käppar, som voro mera lätthandterliga och ej tyngde ner varpen.

Flossa är ett ord af angelsachsiskt ursprung: **Fleós** = någonting ludet. Med **Ryaflossa** menas ju vanligen den långnoppiga, oskurna väfnaden (i medeltidssvenskan **ryia**, **ryhia**, **ryge**, **rya** = groft fäcke af häst- eller nöthår). **Tränsaflossa** är den art af detta slags konstväf, där nopporna fastsättas med en fräns kring tvenne varptrådar i motsats till det mera enkla förfarandet, då mönstergarnet endast trädades in under desamma — dessa olika arbetsätt känna ju alla väfkunniga till.

Rosengängens mest typiska mönster förekomma ju alltid i ränder, äfven om dessa stundom upprepas undan för undan, så att ett ytmönster uppstår. Särskiljer man hvarje liten smånätt rand för sig, liknar mönstret påfallande en rad kulor eller pärlor på en tråd. Då det nu förhöll sig så, att radbandet, **rosenkranse**n, under medeltiden ej sällan användes som dekorativt motiv, torde kunna tänkas, att denna likhet föranledt namnets uppkomst. Hvad gång betyder nämnts i sammanhang med dukagång.

MARIA COLLIN.

"Våra Hem."

REDAKTÖREN FÖR DENNA AFDELNING anhåller vördsamt, att de personer, som intressera sig för heminredning och själfva äga lämpliga interiörer för fotografering, godhetsfullt ville meddela sig med författaren **Sigge Almén**, Selander & Söners Möbelsarkitektbyrå, Norrmalmstorg 18, Stockholm.

A. SELANDER & SÖNER,

GÖTEBORG & STOCKHOLM.

Den som anskaffar möbler, utan kostnadsförslag från oss, går kanske miste om just det, som skulle passat honom bäst.

40-årig erfarenhet som en af de förnämsta möbelfirmor i landet hafva

KONSTNÄRLIGT SKOLAD LEDNING.

BINDANDE GARANTI FÖR . . . .

FÖRSTKLASSIGT ARBETE. . . .

För STOCKHOLM:

Särskild **MÖBELARKITEKTBYRÅ**
med profutställning, **Norrmalmstorg 18.**

Föreståndare: **Sigge Almén.**

DEN GULA DÖDEN

DIKT AL. FRESCO AF FREDRIK VETTERLUND

IN STILTJE HANGDE NED KRING
kinesiska sjön,
och dödt och gulblekt lyste det
ur disets draperier,
och dödt kring horizonterna, där
åskan låg och sof
och vattenrymden speglade molnphantasier.
En båt dref bort på vågorna. Ett rampone-
radt skrof,
som plundrats för en vecka se'n af "svarta
flagg"-pirater
med hemska sneda ögon, stel blick och
figerlater.
Där låg ett lik i båten och ruttnade — intet
mer.
Nu glider den undan. Nu knappt du den ser.
Och gult ligger skenet öfver vattenrymden
ner.

Det gled en skugga fram öfver indiska hafvet
— så lätt, att vimlande hvita segel knappast
röjde den.
Men Javas tusen Buddhabilder nickade och
logo
sitt fidlösa leende, när människorna dogo
plötsligt och massvis i den eldgula som-
maren.
Det föll en svartblå strimma ned öfver tem-
pellunden
kring fälten och de myllrande hamnarna och
sunden
och fälnade och mörknade och drog långt
bort igen,
som skydraget sopande tropiska vatten
och kryddoångande öar, den yppiga hafs-
rabatten.

Den när Bengalens kvafva och rökiga
slätter,

och upp mot Bramas himlar ur hela, svarta
nätter
sliger en stormvind af suckan och ve.
Och tusenden och tusenden och tusenden
vrída
de bronsbruna kropparne... men ute i det vida
hvem är den förskräckande molnbild som
tecknad
från dunkel horisont emot zenit de se?
Ur tempelcellens mörker, där cobrans ögon
brinna,
skrider Durga-Kali, den bleka gudinna,
hvars dödsskallesmycke existenserna bida,
att hög för sitt indiska välde sig te.

Ulöfver millionerna, som trampas, hon träder
med jättsteg, och tam-tam ljuder högt och
prästen kväder:
Nu nalkas i kvalet förintelsens loff!
Den gula döden, mordechim, som fasat våra
fäder,
en hundraårig rani i palatset har spått.
När hennes ljufva barnbarnsbarn, ur Kamas
händer danadt,
blef blek och blå och böjde sitt blomhufvud
tungt,
— då kände den åldriga igen, hvad hennes
inre anat
och som med namnlös skräck hon sett, när
allt var drömligt ungt
och hon ett barn, som lekte i palatsets går-
dar lugnt.

Det kvad den helga sångarn, men pilgrims-
skarorna trängdes
att dricka Ganges' stillsamma vatten och dö.
O, trefaldt sälla loff för dem, som nu det
vederfares
att hinna dig, o, hedningarnes Rom, o,
Benares

och släcka fromma facklor i förgängelsens
sjö!
Men Döds gudinnan hör ej dem, som bedja
eller banna,
och lik ett svartblått jättemoln hon stöter sin
panna
mot Himalayas evighetsriken af snö.
Nu skrider molnet vidare och skuggar öfver
jorden.
Nu trasas det af Kaukasus' spetsar.
Mot norden!

Hvad sällsamt folk som vimlar där, hur bråd-
ska de och rusa de!
— Men genom sjungande tråders nät helt
nyss en gnista susade:

Koleran i Europa!
Och London, Berlin, Paris,
som kolossala hjärnor stråla ut till tusen
händer
den ögonblickliga ordern: klart — mot världens
plågoris.
Nu må du veta hvar du är: uti de hvitas
länder,
du indiska spöke från ditt feberparadis!
I underhuset talas det och interPELLERAS
om Englands intressen och söder och nord...
Den tyska vetenskapen vill säga sitt ord...
Det skrives, pratats, prutas och mobiliserats.

Men Indiens Kali — hög mot skyn vid Volgas
källor står hon,
och med en stel och namnlös blick kring allt
Europa når hon.

*
Mordechim, hinduiskt namn på farsoten.
Rani, indisk furstina. Kama, kärleksguden.

EN SVART-

KONSTNÄR.

Italiensk gatpojke.

SILHUETTKLIPPNINGENS fina konst ser man icke mycket af i våra dagar. Och ändå kan den ge otroligt mycket inom sitt begränsade område. En af världens främste "svartkonstnärer" var, som bekant, den lyske silhuettmålaren — han målade nämligen också i svart på hvitt — Paul Konewka, hvars serier ur "Faust", "En midsommarnattsdröm" och Falstaffsagan äga en friskhet och spiritualitet, som ännu ingen torde ha öfverträffat.

Här i Sverige fanns för några årtionden sedan en talangfull silhuettklippare, Ernst Ljungh, som bland annat på ett lyckligt sätt producerade sig i "Ny Illustrerad Tidning", och föregående år fingo Iduns läsare formen en angenäm bekantskap med en kvinnlig silhuettartist, fru Maria Bergman, som på ett humoristiskt lyckadt sätt "klippt" ett skåniskt höstgille.

En lika roande som artistiskt lödig serie silhuetter utställes just nu i Claës Hultbergs konstlokal af Johan Leksell, hvars säkra öga och smidiga sax gifvit upphof till en bildvärld, rik på såväl humor som poesi. Betrakta exempelvis själfporträttet af konstnären, där han med utsökt bonhomie satt sig på ena saxöglan och med skalken i ögat och pipan i mungipan afkonterfejar bocken, som icke mindre spjufveraktig balanserar på saxöglan nummer två. Hvilken fryntlig munterhet i själfva kompositionen och hur raskt återgifvet!

Vår folkvise- och sagolitteratur tycks särskildt ha inspirerat konstnären till poetiska bildserier, såsom "Per Svinaherde", Geijers "Vikingen" och "Staffan stallerdräng" m. fl. Där har den lefvande figurframställningen förenat sig med en symboliserande ornamentik af förträfflig verkan. Hans djurbilder äga också ett utomordentligt lif, och framför de diminutiva landskapen stannar man öfver-

raskad af att se hur konstnären blott med några få klipp kan trolla fram en terräng med perspektivistiskt djup.

En del kolteckningar och oljemålningar komplettera utställningen, men det kan ej hjälpas: silhuetterna tilldraga sig hufvudintresset.

Färgen och penseln lyda honom ej alltid lika villigt som den nålfina saxen och det svarta papperet. Taflorna lida af en viss hårdhet i färgen och teckningen verkar stundom något tvungen. Goda undantag finnas dock, hvaribland ett skogslandskap med sjö förtjänar framhållas för sin mjuka färgbehandling och lyriska hållning.

Men bland sina svarta bilder är konstnären, som sagdt, suverän. Och han skapar dem helst, då natten fallit på, ljusen släckts i människohemmen och alla sofva. Då brinner lampan med sin stilla susande låga i hans "studio", och liggande raklång på sin soffa klipper han allt hvad hans fantasi inger honom af poetiska syner ur sagans rike, eller han trampar i minnet verklig-helens mark och ger form åt lustiga människotyper han mött ute i lifvet eller åt djurens färdsel i skog och mark. Kubism, futurism och alla andra konstjonglerier på ism bekymra honom icke det ringaste. Han vill blott ett: natur, och den afbildar han lika kärleksfullt som oförtrutet i sitt svarta material.

Johan Leksell är för öfrigt en mångkunnig man, och de som känna honom närmare veta dessutom att han tillhör dessa gemytsdjupa och originella människor, som sticka af mot mängden och från hvilkas väsen humorn utstrålar som ett värmande sken. Han har rest mycket, emedan han har konstnärssoren i blodet, och han talar obehindradt en hel hop språk. Denna världens goda, som kallas pengar, bekymrar honom föga, jag tror att han med glädje skulle ge bort sin sista slant, om en fattig sate attackerade honom. Stor naturkännare älskar han däremot allt, som lefver på jord, luft och vatten, och det är förmodligen denna hans förstående dyrkan af det underbara lifvet, som gjort honom till den goda människa och konstnär han är.

E. H-N.

1. Själffporträtt af konstnären, sittande på sin sax och porträtterande en bock.
2. Scen ur E. G. Geijers dikt "Vikingen": "Att vakta på gettren blef tiden mig lång".
3. "Å gubben å gumman de skulle gå vall,

- men kärngen ville inte möta".
4. "Å gubben slog gumma i en krokoter tall, så talla flög opp med rota".
5. "Staffan, Staffan stallerdräng vattnar sina fålar fem." Hoffolograf A. Blomberg foto.

“Ljusglimtständerstickor.”

NUMERA KANNER förmodligen en stor del af Iduns läsare och läsarinor väl till föreningen "Ljusglimts" verksamhet och syfte, men för dem, hvilka ännu ej hafva reda på hvad "Ljusglimt" är och hoppas med tiden i ännu mycket vidsträcktare mån att blifva, vill jag i några ord sammanfatta dess mål: att taga hand om gamla, utarbefade kvinnor ur den bildade klassen, hvilka sedan de arbetat och slitit ut sig

till det yttersta på sin ålderdom stå ensamma och utblottade och ej ha någon annan utsikt än att antingen svälta eller hamna på fattighuset. Sådana gamla finnes det godt om, långt flera än hvad folk i allmänhet har en aning om, men de, som satt sig in i saken, de inse att det ännu måste göras mycket för att öppna den stora allmänhetens ögon för detta sorgliga faktum.

Föreningen "Ljusglimt" startades för något mer än fem år sedan, och redan nu är den i stånd att af det hopsamlade kapitalets räntor utbetala understöd å minst 400 kr. per år till sju gamla; detta är likväl blott ett provisorium tills kapitalet blifvit tillräckligt stort, att föreningen kan åstadkomma h. e. m., där sådana gamla skola i bekymmerfri ro få tillbringa återstoden af sitt lif. Erfarenheten har visat, att de flesta gamla fara bäst af att blifva omhändertagna och få all behöflig vård i ett h. e. m., ty oftast äga de hvarken krafter eller förmåga att sköta för sig själva — i synnerhet om sjuklighet tillstöter — äfven om de få pekuniärt understöd.

För att bidraga till uppnående af detta mål, att bygga "Ljusglimtsheim", har en person, som är mycket intresserad för detta syfte, löjtnant Alvar Gelhaar, gifvit föreningen en lysande idé, "lysande" i ordets fullaste bemärkelse, och tack vare välvilligt tillmötesgående från alla, som måste anlitas för idéns realiserande, har detta nu lyckats, i det att nyligen från en af Jönköpings & Vulcans fabriker i handeln utsändts särskilda "Ljusglimtständerstickor", af hvilka föreningen erhåller ett öre pr paket. När man vet hvilka oerhörda mängder tändstickor som förbrukas, kan ju hvar och en förstå, att om allmänheten ville tänka på att aldrig köpa andra än "Ljusglimtständerstickorna", så blefve detta en god årlig inkomst för föreningen, och säkerligen skulle det första "Ljusglimtsheimets" byggande därigenom påskyndas.

Glöm därför ej att alltid särskildt begära dessa stickor, som ej ställa sig dyrare än de vanliga Jönköpingsstickorna.

Tänd en ljusglimt för de gamla och orkeslösa — hjälp att bygga "Ljusglimtsheim"!

M. L.-G.

En romantisk historia.

AF SIGURD v. KOCH.

DET HADE ALDRIG VARIT EN sådan sommar.

Hamnen flödade af sol, hafvet glindrade af silfver och landden badade sig i värme, som var tropisk och kom de små plantorna i hamnträdgårdarna att spira upp i feberyra — där slog ut de klarblåaste och mest brinnande röda blommor mellan spjalstaketen, där frodades de sällsyntaste plantor — det var en välsignad sommar.

Hamnen var full af skepp och ångare och de som kunde satte upp sina sunfält. Den stora bärgningsångaren låg i midten; och den hade liksom andra bärgningsångare en dykare ombord.

Men den dykaren var i så måtto en ovanlig dykare, att han var ung och vacker och glad — och därtill ej så litet romantisk.

Annars äro nog dessa hafvets söner en smula tungsinta. Men Helmer arbetade med sitt hela dagen och, när kvällen kom, var

han icke trött utan spelade munspel, så att alla hamnens pojkar och flickor höllo tyst och lyssnade. Helmer var en baddare på munspel. Men han dansade också och det gjorde han så väl, att alla flickor ville dansa med honom; men för tillfället tyckte han inte om någon flicka och därför spelade han hellre en munspeledans än han dansade själf.

Dessa kvällar i slutet af juni voro de skönaste. Då kunde man känna hela hamnen full af blomsterånga från trädgårdarna och rabatterna omkring de små lotshusen; och från syrenlunden som växte bakom dansbanan, regnade det blomblad på de dansande.

Och nästan hvarje afton spelade Helmer...

En danskväll, när himlen låg som smält silfver bort öfver de västra landen och en taltrast kastade fram klara solorop i den bleka rymden, syntes några nya figurer på banan. Det var två unga sommarfröknar som roade sig, skrattade och dansade af hjärtans lust. Den ena var ljusblå, den andra hvit. Men den hvita var vackrast, det såg Helmer. Hon hade svart hår och svarta ögon, en mun som ville bli kysst och klar-röda örhängen, som dinglade när hon dansade. Hon dansade alltid med sammetskor.

Den blåa var äldre, ej så vacker och beskyddade den hvita. — Den blå var rund och såg ut som en blåklocka, men den hvita var som en lilja. Hon var det vackraste Helmer sett och han slutade upp att spela — sådant intryck gjorde hon på honom — och bara slirrade på henne.

— Men fortsätt då med musiken, ropade hon, ty hon var just i färd med att dansa gammalvals med en sommarherre i halmhatt och segelskor.

Det kved i Helmer.

En sådan röst hon hade! Han fortsatte att spela och hon dansade alldeles förbi honom och när den dansen var till ända, sade hon till kavaljeren: — Så bra den pojken spelar!

Helmer blef så upprymd öfver detta, att han tog upp en ny hamnpojkett, som han lärt och som var omöjlig att stå emot och den spelade han så att dansbräderna gingo i vågor af de dansandes taktfasta steg.

Det gick många kvällar. Hvarje kväll var hon där — det var ju det enda roliga sommarfröknarna hade — och nu spelade en annan pojke, ty nu hade Helmer bestämt sig för att bjuda upp henne i en vals — han hade sett andra af hamnpojkarne göra närmanden till fröknarna — hvarför kunde inte han också...

Men det blef ingenting utaf. Hon hade ju sina kavaljerer och han hade för sig att man skulle skratta åt honom, om han bjöd upp den vackraste. Han var dykare-Helmer och fick hålla sig till lotsflickorna...

Han började forska efter hvem hon kunde vara och fick veta, att hon hyrde hos öfverlolsen, var dotter till en major vid artilleriet och hette Irene i förnamn — Irene — Irene, sade dykaren för sig själf — det lät vackert, det lät som sommar, som mörkblått brisande vatten mot hvita strandklippor — Irene! — Ja, hon var den vackraste...

Han var ju så romantisk, den gode Helmer — han hade sina påhitt — men han talade aldrig om för någon hvad han tänkte.

Så en kväll, när han stått och hängt som vanligt vid dansbanans staket och sett henne dansa förbi flere gånger, flög modet på honom som en ung falk och han fände en cigarrett, gick fram, strök vegamössan och sade: Jag kunde väl inte få lof att dansa en dans.

Irene såg först småleende på den unge dykaren. — Nej tack, sade hon sen, jag är så trött...

Helmer försvann. Han gled in i dunklet bakom syrenbersån och visade sig inte mer den aftonen. Han vandrade bortåt hamnpiren i ensamma tankar:... Hon ville inte... nej, nej... ville inte dansa med dykare-Helmer... men hvad hon var vacker... hennes ögon logo som blomstersfjärnor och hennes ögonbryn... ja, de sågo ut som mörka fjärilsvingar... ja, de sågo ut som bara... hon ville inte dansa...

Helmer ställde sig att se ut mot inseglingfyren. Den lyste helt svagt i det klarblåa hafvet — ute i fjärran kom en stor, svart seglare — den brassade back för att ta lots — vattnet låg violblått i sommarnatten...

Nu svor Helmer en dyr ed för sig själf... Han skulle ha den hvita flickan... han ville bära henne i sina armar... om det också skulle dröja... om det också skulle dröja i evigheter... men hon skulle bli hans...

Han överlämnade sig åt de oförnuftigaste tankar... Han skulle gifta sig med henne... han kunde ju ta styrmans- och kaptensexamen, och då kunde hennes far inte säga något... han skulle få eget fartyg och det skulle heta Irene och hon skulle ha hytt ombord och de skulle aldrig skiljas... och hon skulle alltid vara klädd i hvitt, ty det var det vackraste och på vintern skulle hon få hvita pälsverk och boor... och alla människor skulle säga: nej, en så vacker fru du har, Helmer...

*

Om förmiddagarna gick hon alltid och badade med sin blåa väninna. Han kunde se dem från backen af bärgningsbåten, där han satt och lagade sina dykaredräkter — de gingo med stora badlakan, som fladdrade i den varma sydliga vinden.

Han hade varit frestad många gånger att smyga sig efter och se dem gå ut i det svala sommarvattnet — han ville stå på lur och se Irene bada — se henne simma ut mot den blågröna blänkande dyningen... lotsflickorna hade berättat att hon simmat halfvägs ut mot Silfvergrundet en dag i förra veckan, när sjön var lugn...

En natt hade dykaren en underlig dröm.

... Han gick i en lustgård med blommor och fåglar — den låg vid hafvet — i dess midt växte blågröna blommor på de underligaste träd, som vaggade tungt och söfvande i vinden och där flögo underliga fåglar och dansande sommarfjärilar och luften klingade af röster och musik. Plötsligt stod han stilla, ty från höjden hördes en röst som ropade: Ro ut till ön där utanför och gå ner på botten — där finner du ett skepp och i det skeppet ligger hafvets vackraste pärla...

Helmer lydde uppmaningen, och när han gick ned under ytan tyckte han att han aldrig i sin lefnad sett ett sådant vatten — det böljade som varmblå sammet och skimrade som vin och genom de vajande röda fångskogarna såg han ett gammalt skepp, som stod rätt upp och ner och fortfarande hade seglen satta. Genom riggen summo guldfisk och silfvermört.

Helmer betänkte sig icke utan steg ned i skeppet, som var högt och stort som ett linjeskepp. Han gick ned för den ena trappan efter den andra, men det tycktes inte finnas någon botten i det fartyget — han hoppade och sprang, ty han trodde sig se ett svagt sken där nere. — Där måste det vara, tänkte han och fortsatte och då han slutligen utmattad satte sig att hvila, märkte han, att han var i en trädgård, som liknade den han nyss sett — med underliga blommor och träd och fåglar och med blänkande sommarfjärilar — en osynlig orkester spelade och midt i en stor fontän låg en stor, skär och hvit snäcka öfvertäckt med sjögräs och speglade

sig. Den var så tung att han knappt kunde lyfta den, och, när han väl fått upp henne, föll en pärla därur, som var så vacker att Helmer började gråta... Se bara, sade han, Herre Gud, hvad den är vacker.

Den var skinande hvit och ur dess inre kommo strålar som af eld och guld tillsammans...

Nu har jag väl ändå hafvets vackraste pärla, tänkte han och ville gripa den med giriga händer... men då i ett tag blef allt förmörkadt — trädgården sjönk och blef borta och han själf trodde att han dog...

När han vaknade, stod en glödande sol ur skylightet och han rusade förfärad upp och gnuggade drömmen ur ögonen.

Så gick det några dagar. Helmer gick och grubblade och kunde knappast komma sig för med att göra något.

Men en förmiddag hände något. Ett par af lotsarna kommo springande öfver bärgningsbåtens landgång och det stod tydligen något allvarsamt på färde. — Skynda dej, att vi inte komma för sent, ropade den ene, en af fröknarna har summit för långt ut och drunknat...

Helmer blef färdig. De rodde med förtviflad fart dit bort och funno hela hafsstranden svart med folk. En båt låg redan vid olycksplatsen — manskapet ropade och skreko och på land sprang den blå sommarflickan omkring med utslaget hår och bad och bönföll: skynda er, skynda er!

Helmer började gripas af en förfärlig tanke. Han satte på sig dräkten, fick hjälmen öfver huvudet och med darrande händer tog han tag i båtkanten och sjönk ner under ytan.

Och nu var vattnet lika blått som i drömmen. Det böljade som varmbåll sammet och skimrade som vin — där skimrade röda långskogen mellan sjögröna klippblock och slutligen var han nere och behöfde inte gå långt innan han såg hvad han sökte — något hvitt och skärt — något som skimrade som en stor snäcka...

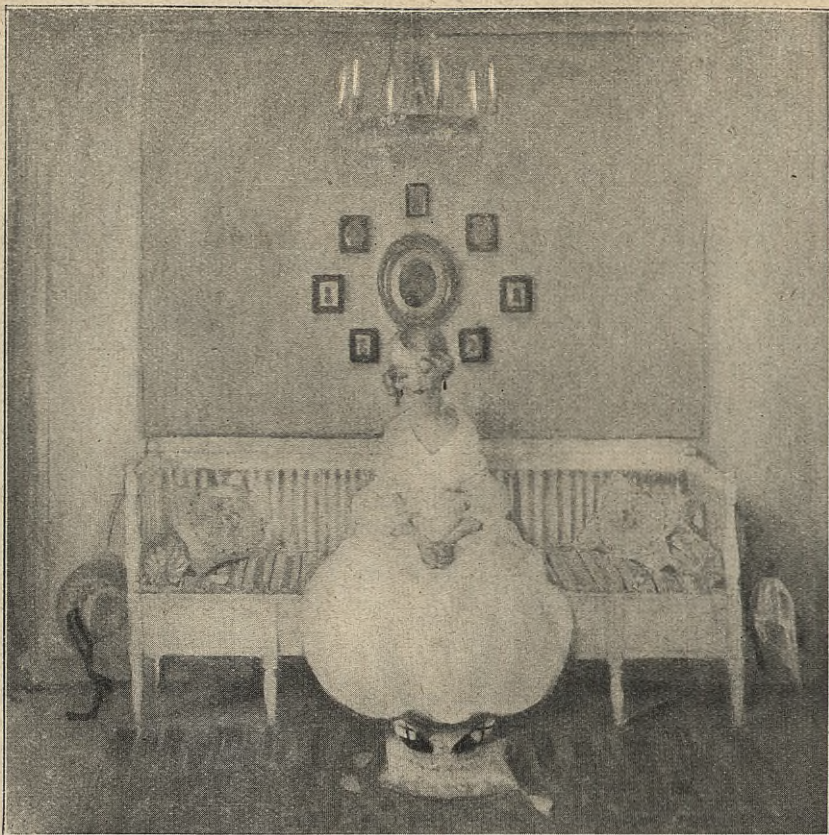
Med en själsspänning, som var öfvernaturlig gick han fram genom bollnens lång. Han igenkände henne genast, fick ena armen rundt om midjan och rök med den andra två förtviflade tag i signalrepet...

Så kommo de upp till ytan.

Han höll henne med båda armarna slutna fast till sig — hon var blek som marmor, där hon låg med de svarta hårslingorna fulla af sjögräs och den hvita baddräkten tätt slutna till kroppen...

— Men nu har jag dig ändå i mina armar, sade han för sig själf, nu har jag dig och släpper dig inte...

När de togo af honom dykarhjälm, var han blek som den döda flickan och när de ville föra henne i land, höll han fast om lifvet på henne som i kamp. — Nej, sade han, det är jag som bär!

Einar Nerman: Lilla Lisa. Oljemålning.

Så bar han henne förbi den svarta klungan af tysta människor bort till vägen förbi dansbanan och in i byn ända fram till mästernetens hus.

Och hvar den egendomliga processionen gick fram lyste de klarblåaste och mest brinnande röda sommarblommor från de små trädgårdarna och luften var full af blomsterångor och det susade sakta i syrenlundarna öfverallt i byn...

Från den dagen var dykaren sig icke lik. Rolös irrade han omkring i hamnen; och när Irene blifvit lagd i jorden utanför det lilla skärgårdskapellets mossiga väggar, såg man honom smyga fram i mörkningen för att lägga snäckor på grafven — bara snäckor — stora snäckor som det susade i — och hela grafkullen liknade en hafsstrand.

Den dödas anhöriga togo till en början bort dessa egendomliga prydnader och ville ha anständiga blommor på grafven.

Men det hjälpte inte.

Efter några dagar lågo de stora snäckorna där igen. —

Den sommaren gick Helmer i barndom. Han stod ofta och slirrade rätt framför sig, och mötte han någon människa, brukade han säga alldeles frånvarande: — Ser ni inte... hon bor där ute... hon var ju hafvets vackraste pärla...

Tafvel- och möbelkonst.

I KONSTFÖRENINGENS Lokal vid Västra Trädgårdsgatan fyller Bengt Hedbergs nyktra konst alla väggar. Det är för mycket af ren ärlighet. Skulle man icke bland detta hvad målaren sett också kunna få dit något af hvad han icke sett — eller rättare, skulle han icke kunna ha sett litet mera? Det finns mera i naturens scenerier, bara det äfven finns i konstnärens själ.

En fläkt af dessa mera blåser dock i "Vindil", den stora duken från Visingsö, och öfver Vaxholmsfästningens snödager har en liten strimma där af förirrat sig. Till omväxling med de många nordiska motiven bjudes på en hel del sydeuropeiska landskap, och dessutom en del teckningar, hufvudsakligen trädstudier. Och här ha alla träd humör: furorna stå och knota ärgsint som om de vore uppträdande i en saga.

I Salong Joël ha Edvard Muncks makabra konstskapelser efterträddts af Einar Nermans betydligt gladare.

Utställningen hade också samlat en ungdomlig vernissagepublik, som hade mycket roligt, ty om också teckningar och bilder voro gamla bekanta, hade man tydligen ingenting emot att återse dem. Det är dock skada, att så karaktäristiska ansikten bland teatermänniskor som den stora Sarah och den stora Eleonora skola behöfva namn för att igenkännas och att icke ens det hjälper. Med våra inhemska har ju tecknaren vanligen lyckats öfverdådigt. Originalen kanske icke alltid känna sig fullt belätna, när konstnären i sina bästa kraftögonblick också tangerar det elaka, men för den som står utanför skottlinjen och lugnt noterar träffarne, är det ett odeladt nöje att konstatera sliffets artistiska säkerhet och den gaddiga kvickheten i uppfattningen. Han har också lyckats förtäfligt i de målningar med motiv från flydda dagar, där han låter fina och spröda färgtoner härskas. Alldeles utan frändskap med Arosenius är Einar Nerman icke som målare, men ingen skall därför kunna säga att han efterbildar honom. Nerman har tvärtom äfven som kolorist sin egen stil, sitt eget sätt att se och det är därpå allt "til syvende og sidst" kommer an.

Bengt Hedberg: Vindil. Oljemålning.

Sigge Almén, den bekante författaren och möbelkompositören, af hvars hand en artikelserie om modern rumsinredning f. n. genomgår Iduns spalter, har i Mästersamuelsgatan 18 anordnat en synnerligen intressant utställning i modern möbelkonst; kompositören är arkitekt Hugo Selander i Göteborg.

En matsalsmöbel i svart betsad ek med handsmidda järnbeslag verkar visserligen något dyster, men teckning och ornament äro ytterst tilltalande. En annan salsmöbel är förfärdig af ett mindre vanligt material: sjödränkt ek. Vid forrläggning af en sjö i Småland hittades en del ekar och från den undergångna vattenbehandlingen härleder sig den oeffterhärmliga svartgröna tonen. En tredje salsmöbel — i rökt ek — är af lyckligaste funnen solid enkelhet i stilen, liksom det fridfullt tilltalande hvardagsrummet i mahogny.

H. S.

Wettergren's
KAPPOR
&
KOSTYMER

OMSÖRGSFULLASTE ARBETE
STILFULLA MODELLER.
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET.

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

**Hafre-
Gryn
och
Hafre-
Mjöl**

Gyllenhammar

**Gif barn den bästa näring och de
växa upp till friska människor.**

**Gif vuxna den bästa näring och de
förbli friska till sena ålderdomen.**

KÖKSALMANACK
Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND.
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmo-
derskur i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR
VECKAN 16—22 MARS 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; chateaubriand i med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te med Hedvigs kaffetårta. Middag: Klar buljong med sparrisknopp; herrgårdstek med potatis och salader; blanc-mangé med frukt.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; glödstekt sill med potatis; kaffe eller te. Middag: Frikassé på kalf med ris; svisksoppa med vispad grädd och skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; omelett med stufvade sockerrötter; mjölk; kaffe eller te. Middag: Fläskkotletter med potatis; semlor med mjölk.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; ansjovislåda med potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall herrgårdstek (rester från söndag) och blomkål med äggstanning; rabarberpaj med vispad grädd.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; kokt sill med smör och ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Arter med fläsk; ägnspannkaka med sylt.

FREDAG. (Långfredagen.) Frukost: Smörgåsbord; bifstek med potatis; mjölk; kaffe eller te med giff-

lar. Middag: Oxsvanssoppa; kokt, kall lax med majonnäs, kall rispud-
ding med jordgubbsaft.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff af kallefver med brynt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Sillpudding med potatismos; slätvälling med ägg.

RECEPT:

Chateaubriand I (f. 6 pers.). 750 gr. oxfilé, 1 hg. oxmärg, 2 msk. hackad chalottenlök, 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. vitpeppar, 4 msk. smör

Sås: 1 msk. smör (20 gr.), 2 tsk. hackad chalottenlök, 1/2 dcl. köttskal, 1/2 dcl. god buljong, 1 msk. vitt vin, paprika, 1 msk. finhackad persilja, 1 msk. oxmärg i fina tärningar.

Beredning: Såsen kokas först; smöret fräses, löken lägges och brynes vackert, köttskyn, buljongen och vinet tillsätts, får ett godt uppkok och passeras genom sikt. Såsen får därefter koka upp, afsmakas med litet paprika, och sist nedröras persiljan och oxmärgen.

Filén torkas med en duk, urvriden med hett vatten. Alla yttre senor och hinnor borttagas noga, hvar på filén skäres i 6 skivor, hvilka utklappas lätt. I hvarje skiva göres en inskärning från sidan, så att en liten öppning eller påse bildas. Märgen som bör hafva legat i vatten 1 tim., för att blodet skall dragas ur, blancheras, d. v. s. lägges i kallt, saltadt vatten, får koka 2—3 minuter utan lock och får rinna af på sikt och kallna. Den skäres i 7 skivor (en af dem skäres i fina tärningar och lägges i såsen), hvilka penslas med smält smör och beströs med den hackade och i litet smör stekta löken. Skivorna

läggas in i den öppning, som gjorts i biffen, hvilken tryckes till. Biffarna ingnidas på båda sidor med kryddblandningen och penslas med litet smör. De halstras eller stekas i smör 6—8 min., hvarvid iakttagas att öppningarna läggas mot pannans skaff och detta lyftes något under stekningen, så att märgen ej flyter ut. De uppläggs på varmt fat, såsen hälls öfver och anrättningen serveras med små stekta potatisar, öfverströdda med finhackad persilja.

Hedvigs kaffetårta. 8 ägg, socker, lika vikt med äggen, mjöl lika vikt med 4 ägg, 20 gr. sötmandel, 5 gr. bittermandel.

Till pannan: 1 msk. smör (20 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Äggulorna och 4 af äggvitorna röras med sockret 1 tim. Därefter tillsättes den skallade och rifna mandeln samt mjölet. Sist nedröras försiktigt de återstående äggvitaorna, slagna till hårdt skum. Massan hälls i smord och brödbeströdd gjutpanna och gräddas i svag ugnsvärme omkr. 1 tim. Tårten uppstjälpes och får kallna, klyfves om så önskas och fylls med äppelmos eller någon kräm samt glaseras och pikeraras.

Blanc-mangé med frukt (f. 6 pers.). 4 apelsiner, 1 dcl. strösocker (85 gr.), 1 kkp. fin sylt, 50 gr. biskvier.

Blanc-mangé: 2 1/2 dcl. tjock grädd, 1 msk. strösocker (15 gr.), 2 tsk. vaniljsocker (10 gr.), 2 blad gelatin, 2 msk. kallt vatten.

Beredning: Apelsinerna skalas, den hvita hinnan borttagas noga, hvar efter de skäras i skivor och befrias från kärnhusen. Apelsinskivor, socker, sylt och biskvier läggs hvarfals i kompottskål.

Till blanc-mangén sköljes gelatinet i kallt vatten, klipres i bitar och upplöses i det varma vattnet. Grädden vispas med sockret till hårdt skum, vaniljsockret eller essensen tillsättes och gelatinet hälls smånigen, under kraftig vispning i grädden. Krämen hälls genast öfver fruktblandningen, som därefter får stå på kallt ställe 2—3 tim. Garneras med sylt och biskvier.

Omelett med stufvade sockerrötter (f. 6 pers.).

Stufvade sockerrötter: 12 fina, jämna sockerrötter, 2 tsk. salt (10 gr.), saften af 1/2 citron.

Hvit sås: 1 1/2 msk. smör (30 gr.), 3 msk. mjöl (30 gr.), 2 dcl. af spadet, 2 dcl. grädd, salt, socker, vitpeppar.

Omelett: 4 ägg, 1/4 tsk. salt, 1/4 tsk. socker, 3 dcl. grädd.

Till pannan: 1/2 msk. smör (10 gr.).

Beredning: Sockerrötterna sköljas, borstas, skrapas och läggs efter hand i åttikblandadt vatten för att icke mörkna. De sköljas ånyo, påsättas i kokande vatten, tillsatt med salt och citronsaft, och få koka tills de äro mjuka, hvilket prövas med en vispkvist. De upptagas med hällslef och spadet tillvaratages. Rötterna skäras i 3—4 delar. Smör och mjöl fräses 2 min., spadet och grädden spades på och såsen får koka 5 min. sockerrötterna läggs och upphettas i såsen. Stufningen afsmakas med kryddorna och kan, om så önskas, afredas med en äggula.

Till omeletten vispas äggulorna väl med salt och socker. Grädden tillsättes och sist nedröras försiktigt de till hårdt skum slagna äggvitaorna.

Omelettpannan upphettas och smörjes väl med smöret. Äggstanningen hälls i och omeletten gräddas ljusbrun i ordinar ugnsvärme. Den stjälpes upp på smordt lock, stufningen läggs på ena halvan och den andra hälften vikes öfver.

Stufningen kan äfven lagras på ett rundt fat och omeletten stjälpes öfver.

Ansjoislåda (f. 6 pers.). 12 ansjovisar, 2 ägg, 2 dcl. grädd, 1 tsk. finhackad persilja.

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 1 msk. stötta skorpor.

Beredning: Ansjoisen flås, tagas ur, fläkes midt itu och benet tagas bort. En låg eldfast form smörjes med smör och beströs med stötta skorpor. Filéerna nedläggs däri, öfverhållas med äggen, väl vispade med grädden, och beströs med persiljan. Lådan gräddas i god ugnsvärme och serveras till smörgåsbordet.

Blomkål med äggstanning (f. 6 pers.). 2 små blomkålshufvuden (3/4 kg.), 1 lit. vatten, 1/2 msk. salt (8 gr.).

Äggstanning: 4 ägg, 2 tsk. hvetemjöl, 1/2 tsk. salt, 1/2 tsk. socker, 4 dcl. mjölk, (1 msk. finhackad persilja).

Till formen: 1/2 msk. smör (10 gr.), 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Blomkålshufvudena förberedas och kokas på vanligt sätt, få afrinna på sikt, delas i klyftor, hvilka läggs i en smord och brödbeströdd, eldfast form. Till äggstanningen vispas äggulorna med mjölet, salt och socker samt mjölken, hvarefter de till hårdt skum slagna äggvitaorna nedskäras. Äggstanningen hälls öfver blomkålen och beströs med persiljan, om så önskas. Formen sättes in i ordinar ugnsvärme och får stå, tills äggstanningen är gräddad och har vacker färg. Serveras till färser, stekt kött eller som mellanrätt. I senare fallet beströs äggstanningen med 1 msk. riven ost, i stället för persilja, innan den sättes in i ugnen.

ANALYS.

PROTON
(ren ägghvita framställd ur mjölk)
100 % ägghvita.
Pris pr 1/4 kg.
Kr. 1: 25.

SANATOGEN
och liknade kraftnäringspreparat
90—95 % ägghvita.
Pris pr 1/4 kg.
Kr. 9: 40.

På grund af sin utomordentliga renhet tillgodogöres **PROTON** fullständigt af kroppen och är därför ett utmärkt näringsmedel för svaga och sjuka personer.

Erhålles å alla apotek.

**BAST
ÄR**

**EKSTROMS
JÄSTMJÖL**
ÖREBRO KEM-TEKN-FABRIK.

**Albert och Marie
rekommenderas.**
ARTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.
(Kungl. Hofleverantör).

För hvitlackerung finnes ingen färg som bättre ägnar sig därtill än emaljfärgen **Chinalack.** Hållbar, spegelblank, porlinsinhard. Tag inga mindrevärdiga efterapningar. Svensk, med guldmedalj belönad tillverkning. Erhålles hos alla färghandlare. Fabrikant: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

HULTMANS RENA CACAO
prhg 45öre

**Mellins
Food**

Är bästa kraftnärning för svaga, klens barn i alla åldrar. Bok om barns uppfostring gratis och franko från Mellins Food Depot, Malmö.

En sparsam
HUSMODER
använder alltid **Bäcksin's
Amerikanska Jästpulver**
Tillverkas af
OSCAR BÄCKSIN, GÖTEBORG.

TIDAHOLMS FANTASIMÖBLER

Rikhalliga variationer. Begär prisk. **Tidaholms Bruk, Tidaholm.**
Kungl. Hofleverantör.
Försäljningsmagasin: Mästersamuelsg. 38, STOCKHOLM.

**DET NUMERA
FÖRNÄMSTA
HVETEMJÖLET
ÄR**

**RES. HOFTE PERSSON'S FÄLDBROD
CHRISTIANSTAD
KRISTALL PATENT**

Annonsera i Idun!

**A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG**

Äkta Göteborgs-
Knäckebröd.
Hygienkontrollant:
Dir G. Hjort
af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

Obs.!
**VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"**
Svenska

**Sardiner i finaste
Olivolja och Tomatsås
för Smörgåsbordet.**

**DIAMANT
Såpa
Tvål
Tvålpulver**

Vid behof af
KNIFVAR
Tänk såväl på kvalitén som priset!
Ett stort sakkunnigt urval finnes hos
**G.R.FEYCHTING
STOCKHOLM**
46 DROTTNINGGATAN
Stockholms första Eskiltunabod.
Väl sorteradt lager af metallvaror.

LJUSGLIMTS-
tändstickor finnes i hvarje väl sorterad speceriaffär! I parti hos
Ad. Lemons A.-B., Stockholm.
Väfstolar,
välgjorda och af erkändt praktisk konstruktion, tillverkas och försäljas af undertecknad. Berömmade utlåtanden från bl. a. **Doktorinnan Fru S. Rodenstam, Hudiksvall.** Begär intyg o. prisuppgift!
Joh. Olssons Snickerifabrik, Edsbyn.

**"En svensk symaskin
gör finnas i hvarje
svenskt hem."**

Utomordentligt lätt gång, mycket stor hastighet, korta nålar, största hållbarhet mot slitning samt stor spole äro de förnämsta egenskaperna hos

**Busquvarna
Central Bobbin
Symaskiner,**
som på grund här af alltid arbeta till sin ägares belåtenhet.

OBS! Förmånliga afbetalningsvillkor.

**Köp
Schweizer's
Siden**

Begär prof på våra nyheter för våren och somnaren till klädningar och blusar: **Crêpe de Chine, Eolienne, Voile, Foulards, Messaline, Mousseline** 120 cm. bredt, från 95 öre metern, i svart, hvitt, enfärgadt och kulört, äfvensom **broderade blusar och klädningar i batist, ylle, lärft och siden.**

Vi sälja endast garanteradt solida sidentyger direkt till privatpersoner, porto- och tullfritt till bostaden.

Schweizer & Co., Luzern S 3 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Sejon Dantar och Strumpor.

PRIMA KVALITE! BÄSTA UTFÖRANDE!

HVARJE PAR STÄMPLADT
MED OFVANSTÅENDE VARUMÄRKE

FINNAS I ALLA VÄLSORTERADE
SYBEHÖRS - MANUFAKTUR- & KORTVARUAFFÄRER.

Kokt, kall lax (f. 18 pers.).
Spad till laxen: 5 lit. vatten,
2 1/2 dcl. ättika, 70 gr. groft salt, 2
morötter, 1 rödlök, 2 lagerblad, 6 dill-
kvistar, 12 hvitpepparkorn.
1 lax på 3 kg., 23 gr. groft salt.
Hvitt gelé: 1 lit. fiskspad, 10
blad gelatin, 2 äggvitor, 1 msk. kallt
vatten, 1 msk. hvitt vin.
Rött gelé: 4 dcl. fiskspad, 4 blad
röd gelatin, 1 äggvita, 1 msk. hvitt
vin.
Till garnering: Majonnäs, kapi-
ris eller tryffel, rödbetor, tomater,
grönsalad, persilja, hårdkokta ägg.
Beredning: Spadet, utom pep-
parkorna, hvilka illäggas 10 min. in-
nan det är färdigt, kokas 1 tim., silas
genom härsikt, afsmakas och får
kallna. — Laxen fjällas, rensas utan
att uppskåras för mycket och tvät-
tas väl med en duk, doppad i kallt
vatten, samt torkas. Skall laxen ser-
veras på två fat, klyfves den längs
efter i två halvor och benet bort-
skäres försiktigt. De båda fiskhalvor-
na sättas på jämte benet i det kalla

spadet och kokas på vanligt sätt.
Laxen får därefter kallna i spadet. Af
spadet beredes rött och hvitt gelé.
Litet af det hvita fiskgeléet får stelna
på botten af det fat, hvarpå laxen
skall serveras. Laxen lägges upp
därpå. — Skinet klipptes bort, tvärs
över, i 3 cm. breda ränder och på
lika breda ränder lämnas skinet kvar.
Där skinet är bortklippt bredes ma-
jonnäs, tillsatt med litet hvitt fisk-
gelé och får stelna. Majonnäsen gar-
neras därefter med kapisris eller tryffel
i vackra figurer, t. ex. franska liljor
eller kungliga kronor. De öfriga rän-
derna garneras med hvitt och rött
fiskgelé, spritsadt genom finkrusig gar-
neringsträtt, samt små skifvor af röd-
betor eller tomater. Fatet garneras
med grönsalad, persilja, urtagna to-
mater, fyllda med legumsalad, ägg-
halvor med utuddade kanter samt
gelé. Serveras med majonnäs eller
remouladesås.

Kall rispudding (f. 6-8 pers.).
1 1/4 dcl. risgryn (125 gr.), 1 1/4 lit.
mjölk, 1/2 stång vanilj eller det rifna
skalet af 1/4 citron, 60 gr. strösocker,
4 blad gelatin, 2 msk. varmt vatten,
3 dcl. tjock grädde.
Beredning: Risgrynen sköljas,
skällas i hett vatten, påsätts i den
kokande mjölken och få koka med va-
niljen eller citronskalet, under rö-
ring, tills de äro fullkomligt mjuka.
— Spådas med mera mjölk, om så öns-
kas. — Gröten, som bör vara tjock,
upphälles och får kallna, hvarefter
sockret tillsättes. Gelatinet sköljes,

Svaga och blodfattiga,
barn och äldre, böra använda Vasens
"Ferrol", hvilket stärkande järnpre-
parat hastigt ökar kroppsvikten.
Föredrages lätt af alla. På alla apot-
tek till 2 kr. fl.

klippes i bitar, upplöses i det varma
vattnet och nedröres i gröten jämte
den till hårdt skum slagna grädden.
Massan fylles i vattensköld och sock-
kerbeströdd timbalform och får stelna
på is 3-4 tim. Uppstjälpes, garneras
med vinbärgselé och serveras med apri-
kossås eller jordgubbsaft.
Riset kan blandas med körsbär, per-
sikor eller andra frukter, skurna i
tärningar. På botten af formen kan
slås 1 dcl. vinbärgselé, färgadt rött
med karmin, som får stelna hvar-
efter rismassan illäggas och får stelna
på is.

Rismassan kan fyllas i kransform,
får stelna på is, uppstjälpes på rundt
fat, helst af silfver, hälet i midten
fylls med kompost af jordgubbar, hal-
lon eller aprikoser och ristranden gar-
neras med bär eller frukt.
Biff af kalblefver (f. 6
pers.), 5 hg. kalblefver, 1/2 msk. salt,
1/2 tsk. hvitpeppar, 3 msk. mjöl (30
gr.).
Till stekning: 4 msk. smör (80
gr.).
Sås: 1 rödlök, 1 1/2 msk. smör (30
gr.), 2 1/2 msk. mjöl (25 gr.), 4 dcl. bul-
jong eller vatten, 1 tsk. soja, salt,
socker, hvitpeppar.

Beredning: Lefvern får ligga i
kallt vatten omkr. 1 tim., torkas med
en köthandduk och hinnan drages af.
Den skäres därefter i 1 cm. tjocka
skifvor, som beströms med salt och pep-
par och vändas i mjölet. Smöret bry-
nes, biffarna läggs i och få steka
vackert bruna på båda sidor, hvaref-
ter de uppläggas på varmt fat. — Lö-
ken skålas, skäres i fina tärningar, bry-
nes i smöret, som därefter fräses med
mjölet 2 min. Buljongen spädes på
och säsen får koka 5 min., hvaref-
ter den afsmakas med soja och kryd-
ror. Den hålles öfver biffarna, som
kannas garneras med stekta rimmals-
tatte fläxskifvor. Serveras med po-
tatis som frukosträtt.

ÖFVERLISTAD.

Af Karla Rönne.

Mor Ingrid Sven Jöns' på nummer
tre var ovedersägligen den mest an-
sedda och myndiga kvinnan i sock-
nen och till och med nämndemannen
och kyrkovården — byns storgubbar
— föllo stundom undan för hennes me-
ning på kommunalstämmorna.
Anka se'n många år efter gamle
Sven Jönsson, med hvilken hon gift
sig vid unga år, — hon var bara ett
par och tjugo och han gick med
stora steg på de sextio — då hon tjä-
nade som störstypa hos honom, voro
nu mor Ingrid och sonen ägare till
det största hemmanet i Hultaberga.
Och ej ens hennes värsta fiender och
afundsmän kunde säga annat än att
"Hurtigs Ingrid" — hennes far var
en fattig soldat med ett litet sten-
bundet, magert torp, och byns rika
moror kunde aldrig förlåta eller
glömma, att en så'n där "rotetös"
kommit upp sig och blifvit gift med
en af Hultabergas anseddaste bönder
— skötte sig som en hel karl.
Allt på den stora gården gick som
ett urverk — jämnt, raskt och ordent-
ligt — och välståndet växte år efter
år. Anseendet och inflytandet höllo
jämna steg härmed, såsom fallet bruk-
ar vara ute på landsbygden, där
alla känna till hvarandra, där man

Vid köld och ombytlig
väderlek skyddas hud och
hy bäst genom användning
af F. Pauli's Äkta Liljemjölks-
crème.

LILJEHOLMENS

Stearinfabriks-Aktiebolag
Kungl. Hofleverantör
STOCKHOLM Sö.

Kronljus	Kanalljus
Stakljus	Grenljus
Lyktljus	Julgransljus
Altarljus	Cykelljus

Illuminationsljus
Pianoljus "Splendor"
I engelsk typ.

Endast superior och prima ljus äro stämplade
"LILJEHOLMEN"

siktas och väges — och ve den, som
befinnes vara för lätt!
Enda barnet, sonen Johan, hvilken
ärf sin fars fogliga och lugna sinne-
lag, gjorde sin mor ej annat än glädje.
Han lydde, liksom alla de andra i
mor Ingrids omgifning. Men så kördes
han också med silkestömmar, så bojan
kändes inte på minsta vis tryckande.
Johan hade nu fyllt sina tjuuguett
år och första turen varit på Ref-
vingehed. Det var nu tid se sig
om efter ett hederligt gifte för po-
kens räkning, så att ej ungdomsblod-
det skulle förläda honom till för-
älskelser, dumheter och kanske ett
vanbördigt giftermål. Ty fastän gamle
Sven Jönsson gått ästad och gift
sig med en tjänstetös, ville visst
inte den forna knektadottern, att de-
ras son skulle göra sammaledes. Nej
han skulle pass vackert ha en an-
sedd och besutten sgaradottern, det
skulle nog mor hans ställa om.

Flickorna började emellertid slå
sina lofvar och göra sig till för Jo-
han, både i hvardagslag och på byns
kalaser, så mor Ingrid ansåg sig böra
handla med sin vanliga klokhet och
skynsamhet, om ej olyckan skulle
springa henne i förväg.
De unga hemmansdottrar, som fingo
den äran att komma ifråga, voro lätt
räknade. Nämndemannens Sofia, Jon
Mat's Anna, Elsa på nummer nio och
prästbondens Hilda.
I förmögenhetsvillkor voro de hvar-
andra ungefär likställda. Men sin-
net — ja, därpå berodde det! Johan
— eller rättare mor Ingrid — måste
välja en snäll och efterläten tös,
som lät sig nöjas med sina goddagar
och inte bråkade och lade näsan i
det hon inte hade med att göra.
Ty själf ville mor Ingrid allt fram-
get föra spiran i huset. Därför gällde
det nu att handla med mer än vanlig
klokhet och försiktighet.

Köp Schweizer's Broderier

Levereras tull- och portofritt till
bostaden direkt från Schweiz.
Klädnings Blusar
från kr. 10.80 från kr. 4.25.
Baby- och Barnklädnings
från kr. 4.85.

Bästa Schweizer-broderier på batist, volle,
tyll, crépon, marquisette, ylle och på de
mest moderna sidentygerna. Begär redan i
dag **prover och pariser-modeplanscher**
som sändas franko.
Våra broderier säljas osydd, men vi le-
verera på beställning tillskrämningsmönster
för alla modeller och i alla storlekar.
Prover på våra nyaste Schweizer-siden-
tyger likaledes på begäran franko.
Schweizer & Co., Luzern A 10 (Schweiz).

Sydsvenska Kredit Aktiebolagets

ställning den 28 februari 1913.

Tillgångar:	Skulder:
Kassabehållning 1,515,334:90	Aktiekapital ..... 15,000,000:—
Obligationer ..... 8,913,960:—	Reservfond ..... 4,700,000:—
Fastigheter o. Inventarier 4,767,805:09	Dispositionsfond ..... 20,000:—
Reverser mot säkerhet... 50,542,074:93	Pensionsfond 149,006:06
Växlar 20,299,354:63	Depositions- & Kapitalr. 54,730,651:15
Kreditiv o. Löpande räk- ningar 15,787,193:20	Sparkasseräkning 23,826,970:08
Hos inhemska banker ... 324,450:80	Upp- & Afskrifnings- o. Löpande räkningar... 8,847,363:96
» utländska banker ... 782,200:57	Postremissväxlaräkn. ... 1,207,011:32
A andra räkningar..... 2,767,434:20	Till inhemska banker ... 1,421,818:99
	» utländska banker ... 774,566:30
	A andra räkningar..... 4,842,430:51
Kronor 115,699,808:37	Kronor 115,699,808:37

*Nervösa
skulle dricka Kathreiner.*

Svensk tillverkning.

AKTIEBOLAGET ELIS FISCHER

STOCKHOLM.

Fabrik för tillverkning af:
Damkappor, Promenaddräkter, Promenadkjolar, Dampålsar.

Bästa svenska fabrikat.
Godt arbete. Elegant snitt.
Öfverlägsen passform.

Erhålles i hvarje välsorterad kappaffär.

Läs detta:

Då på sista tiden flera personer börjat annonsera
om, att de bota Engelska sjuken, anhåller jag att icke
blifva förväxlad med dessa. En annonser uppgifver
sig till och med äga 35 års praktik ehuru själf endast
32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp
mot Engelska sjuken,
så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har så-
ledes en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för
utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktiden
och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjuken utbryter vid
alla åldrar och äro svmpptomerna i hufvudsak följande: **Blodbrist, slappa
armar och ben, kalla händer och fötter, gnagigt lynne, ingen sömn,
ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, smä stockar
sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig klåda, utslag, le-
siga blifva styfva, stockar sig släppet på stryken kallas det struma.
Snedra lemmar kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen,
de lida oförskyldt. Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär intyg.
HANNA BENGTTSSON, Munkgat. 2, Malmö, vid Pildamsvägen. Tel. 59 68.**

LIEBIG'S Köttextrakt

gör den därmed tillredda
födan kraftigare och bättre,
utan att därvid förtaga ma-
tens egen naturliga smak.
Det är ett enastående med-
del, som ingen förständig
husmor borde underlåta att
använda. Bruksanvisning
medföljer hvarje burk.

Ensamförsäljare för Sverige: Ivan Wählstedt & Co, Stockholm, Göteborg.

Sjukvård i hemmet. För husmödrar och unga flickor i hemmen anordnar under tecknad en kortare sjukvårdskurs med början d. 27 mars. Anmälningar före d. 20 mars. Prosp. o. närmare upplysn. R. 65 98, Allm. 82 11, Tunnelg. 29, Sthlm. Sally Peterson, Sjuksköterska.

Örebro Husmoderskola

(icke Hushållsskola)

Öppnar nya kurser den 21 april. Husmoder-skolan omfattar: a) en kurs på sex månader, där undervisning meddelas i dels matlagning, konservering, tvätt m. m., dels trädgårdsskötsel ävensom slöjd, varjämte även teoretisk undervisning meddelas; b) en kurs på tre månader, där elev endast deltagit i skolköksundervisningen. Afgift för den förra kursen 80 kr. för den senare 20 kr. Begär prospekt!

Ingenjör-Akademi WISMAR a. d. Ostsee

för Maskin- och Elektro-Ingenjörer, Byggnadsingenjörer, Landmätare och Arkitekter. — (Järnbetongsbyggnad och Kulturteknik). Nya laboratorier.

Blekinge läns folkhögskolas i Ronneby husmoderavdelning

Öppnar nya kurser den 21 april. Husmoder-skolan omfattar: a) en kurs på sex månader, där undervisning meddelas i dels matlagning, konservering, tvätt m. m., dels trädgårdsskötsel ävensom slöjd, varjämte även teoretisk undervisning meddelas; b) en kurs på tre månader, där elev endast deltagit i skolköksundervisningen. Afgift för den förra kursen 80 kr. för den senare 20 kr. Begär prospekt!

Lektioner i Linnesömnad.

(äfven Blusar, Barnkläder m. m.)

Praktisk metod, utan träckling. — Hvarje elev disponerar en symaskin Stockholm: Sibyllegatan 36, 4 tr. (hörn af Karlavägen). Riks 35 90. Allm. 210 04 Malmö: Fersens väg 2, 3 tr. (hörn af Regementsgatan). Riks 44 90, event. 40 84

Karin Egnér.

Eva Egnér.

Torshälls Kvinnliga Trädgårdsskola, Leksand.

Ny kurs börjar 1 april 1913. Prospekt på begäran.

Lillie Landgren.

Märta Philip.

Till svaga o. plågade!

Läs denna Gratisbok!

Till hvar och en, som vill insända denna kupong, sända vi gratis och försäglad vår fint illustrerade bok angående orsaken till och botandet af sjukdomar. Boken är skriven på ett tydligt sätt o. förklarar många saker, som Ni borde veta. Den omtalar, huru Ni i hemmet kan genomgå en effektiv behandling utan droger o. mediciner. Elektriciteten är naturens medicin. Den botar varaktigt, och Ni borde känna den bättre. Ni skulle ej kosta ett enda öre på andra medel.

Om Ni lider af svaghet af något slag, Reumatism, Rygg- och Höftvärk, Variocoele, Nervrubningar, Kraftnedsättning, Mag- eller Leverlidanden, så skall Ni ej försumma att skaffa denna bok.

Vänta ej ett enda ögonblick längre. Klipp ur denna kupong med ens och skicka oss den med namn och adress. Vi skola då sända Eder bok med omgående, utan hvarje kostnad. Gör oss ett besök, om Ni kan göra så.

Svenska Elektriska Institutet, (Afdelning 15), Hamngatan 24, Stockholm. Var god sänd mig Eder gratisbok.

Namn: ..... Adress: .....

FINNES NAGON af Iduns läsare eller läsarinor, som kan namngifva något lifligt samhälle, där det kunde vara lönande för musiklärarna att slå sig ned? Van att gifva noggranna pianolektioner åt nybörjare samt något försikkomna. Tacksam för svar sign. »Piano», Iduns exp.

FOSTERFÖRÄLDRAR. Bättre flicka som väntar sin nedkomst i april månad fragar, om där finnes någon bättre barnlös och barnkär familj, som skulle vilja emottaga hennes barn som sitt eget mot ingen ersättning. Tacksam för svar till »Barnkär 1913», Gumælii Annonbyrå, Malmö.

Licium.

Spetskurs.

Birger Jarlsgatan 18.

Prenumerera på Idun.

KROKEN. Ista Pris Zürich 1911. Ista Pris Hannover 1912. Leverantör till de flesta EUROPEISKA HOF. Ömsättning år 1912 7.000.000 krokar. Bäst och förmästa tafvelkrok. Bör finnas i hvarje hem. Till salu i alla Järnaffärer i Sverige. Allmänheten varnas för mindervärdiga efterprägningar.

3 kr. 85 öre endast för ett nickelankarur. 3 års garanti, elegant urkedja, 100 ark papper o. kuvert, 1 ask skokräm, 2 par kängsnören samt 1 par nya prima galoscher. Svenska Fabrikslagret, Stockholm 1. Box 9.

Trädgårdskurs för damer

15 april - 15 oktober i trädgården Heidan, Ystad. Prospekt sändes på begäran. Louise Flygare, Studerat på skolor i Tyskland och England.

MALMÖ BEST PATENT. Malmö Stora Wålsjöarna. Det bästa hvetemjålet. Prenumerera på Barngarderoben!

Du skall äta ditt bröd i ditt anletes svett

står det skrivet, och det gäller nog så där tämligen ännu, i den dag som är. Ty brödet är nu en gång för alla det av våra näringsmedel, som står i främsta rummet.

Men vilket näringsmedel skola vi sätta i andra rummet? Kött? Ägg? Eller kanske potatisen?

Nej, intet av dessa näringsmedel ha en sådan sammansättning, att de förtjäna det rummet. Men det har däremot havregrynen, denna allt för länge undanskjutna, av många rent av föraktade spis. AXA havregryn är utan överdrift erkända såsom varande världens finaste havregryn, beträffande såväl näringsvärde, arom, lättsmälthet, lättkokthet, dryghet och hygien.

Ständig kontrollant: Stadske-misten Hr Dr J. E. Alén, Göteborg.

Köp originalpaketer, endast då kan man vara säker på att få AXA havregryn.

Ny väfbok n:o 1,

omfattande ett 60-tal afbildningar af väfnader från 4-16 skaff med sina solfnotor från Elin Johanssons Väfskola, Linköping och Sigrid Palmgrens Väfskola, Norrköping, redigerad af Gerda Björck. Pris 3 kr. Försäljningen sker gen. Bokhandeln, Östergötlands Läns Hemslöjdsförening samt utgifvarna. (Vid köp af 10 st. böcker lämnas 10 % rabatt. Rekvireras från Lithografiska Bolaget, Linköping).

Dam-Strumpor. Broderade och genombrutna i en mångfald olika mönster och färger. Endast prima varor till billiga priser! Skrif efter vår illustrerade pris-kurant, som sändes gratis vid efterfrågan. Till landsorten mot efterkraf eller postförskott. Kyrkogat. 32. A. JÖNSSON & C:o. Göteborg. Specialaffär för tricotvaror.

Men härutinnan räckte ej hennes eget förstånd och ömdöme till. Hon måste hafva en rådgifverska, ett konsultativt statsråd.

Mor Ingrid funderade hit och dit. Hon stannade för Elna Knutson på Ångarna, ingen kunde vara lämpligare än hon, »kocken», som var anlitad vid alla gillen och tillställningar i socknen. Hon kände till hvarenda bondfamilj på sina fem fingrar och hon visste nog hur töserna voro i sig själf. För henne brydde de sig väl inte alltid om att göra sig till och förställa sig. Men mor Ingrid råkade dem ej annat än på kalaser, och då voro de ju allihop så rara och möra i munnen.

Och så passade Ingrid på en söndag efter predikan när Johan och tjänarna voro ute hvar på sitt håll, och fick Elna Knutson med sig hem. Vid den doftande kaffekoppen lättade hon sitt hjärta och utbad sig den erfarna kokerskans råd.

»Hör nu Elna, hon som går omkring i husen, och ser och hör så mycket! Hur äro egentligen de unga töserna hemma? Jag menar nu egentligen dottrarna hos nämndemannens, Jon Mats' och de där. Elsa på nummer nio — är hon i sig själf lika snäll och beskedlig som hon ser ut. Och Hilda, Anders Hans' största flicka — hon är nog en rask och treflig människa, men har hon inte ett rifvande humör? Hm — där är ju att bräs på i den vägen! — Men tag lite bröd, Elna, för all del håll till godol! De där pepparkakorna är rent nya! — Och lite mer kaffe! Det är väl godt? Det är de bästa börona Lundkvist har i sin bod! — Ja, se Elna — jag vet hon kan tuga och bevara det som skall vara tyst! Se — hon förstår — det är för Johans skull! Jag ville nu ha reda på hvilken af gäratöserna här, som egentligen är den snällaste och mest passande till hustru åt min son. Ingen som »tar humör» och fyser för allt möjligt och går och »mullbens» och surar när det inte blir till pass! — Jag vill att allt ska' gå sin jämna gång som förut här, utan kif och väsen, som en sonhustru så lätt kan ställa till när hon har humör och vill regera inne och ute.

Elna Knutson satte betänksamt den tömda koppen från sig, stoppade sista biten af en »kanelsnäcka» i munnen och tog sig en funderare innan hon svarade.

»Nog kan mor lita på mig, alltid! Jag är icke den som springer af hus och i hus och »kör omkring hvad jag ser och hör! Och jag har haft så mycket godt från nummer tre, så jag vore den otacksammaste människa, om jag inte gjorde hvad jag kunde i den här saken. — Hvad humör anbelanger, så har I nog rätt i att Anders Hans' Hilda har ben i näsan och inte väger sina ord på gullväg, när sinnet rinner till på'na! Och nämndemannens Fia ä' led till att fylla och sura och inte öppna munnen ibland på veckovis, när hon är i den »lunan». Och Elsa på nummer nio är faselig till att kujonera och kväsa de gamle, så hvem som helst hör'et. — Den enda som jag aldrig hört säga ett hårdt ord är Jon Mats' Anna. Hon är alltid så tyst och stilla och låter sin äldsta syster styra och ställa som hon vill. Och Selma är också som »mor» nu på Hyltgas se'n Kastra Jon Mats' dog och fastän där bara är ett års skillnad i ålder, låter Anna system bestämma allt och går under'n precis som om hon var hennes tjänare. — Ja, det är en rent ovanligt beskedelig och tåfvellös!»

»Det var då för märkvärdigt!» Mor Ingrid såg helt belåten ut och fyllde in en »stretår» åt sin gäst. »Ja, det var märkeligt rent — för jag har liksom mest tänkt på Jon Mats' Anna i alla fall! Hennes »morsar» är inte så litet och pengarna »desponsibla» när som helst! Inte för Johan är i behof af dem precis! Han reder sig nog ändå! Men pengar är alltid goda att ha' — Ja, nu ska' Elna ha tack för upplysningen och inte ska' hon ha gjort mig den tjänsten för intel! — Hur är det — Elna tyckte ju de där brunrutiga viktoriarvenket, jag värde i efterhöstas var så faseligt grant? — Ja, jag tycker nog jag mins'et ja, där är ett stycke så stort, så det räcker nog till en tröja till Elna, förutan hvad som behöfs till klädning till mig! — Rent för mycket — säger Elna! Ja ingen ska' säga om mig, att jag vill ta' tjänster för intel!»

Allt gick efter mor Ingrids önskan. Johan friade till Anna Matsson och fick ja — något annat hade man heller aldrig väntat. Och så snart hennes utstyrelse hann bli färdig — hemgiften låg för länge se'n till reds i ett par stora järnbeslagna kistor i sommarstugan — stod bröllopet. Genast efter förlofningen började mor Ingrid så nätt låta den blifvande sonhustrun förstå, att hon inte ämnade lämna tömmarna ifrån sig och hade någonsin en sådan förmäten tanke uppstått i Annas hjärna, lät hon åtminstone inte svärmodern ana något sådant.

Hon tyckte nöjd och belåten med allt hvad den myndiga mor Ingrid bestämde och denna fann Anna arbeta efter sin önskan. Ingrid ansåg två rum nog åt de unga och lät nymåla och omtapetsa salen och kammaren till vänster om stora förstugan. Så köptes två fina järnsängar, lavoar och toalettblå för sofrummet, hänglampa, divanbord och soffa, »emmastolar», spegel och skrifbord för salen. Och så var vänningen i ordning.

»Naturligtvis gå ni till bords bland alla oss andra! Det blir ju bara en mer i maten för gamla Bolla! Och inte lönar det sig gå och röra ihop föda tre gånger om da'n till bara er två! — De kan ni vänta med till längre fram, när ni bli fler i hushållet! — Besvär för mig — säger du? — Nej men, Anna lilla, inte de allra minsta, och så slipper du diska, och röra med grytor och spis och sådant där och kan sitta med dina fina handarbeten så mycket du vill!»

Varaktigt botande av nervsvaghet

får man icke föreställa sig våra möjligheterna i t. n. organismens samtliga, allmänna stärkande.

Nerverna äro de organ, som i kroppssystemet hava ledarens roll och deras svaghet inverkar därför på hela hälsotillståndet. Omvänt är vid denna ingående växelverkan ett ensidigt stärkande av nerverna utan behandling av hela kroppen alldeles utesluten. En inverkan på nerverna förmedlas och möjliggöres öfverhuvudtaget först genom åtskilliga andra organ och ämnesomsättningar i kroppen. Det finnes på grund härav ingen direkt nervnärning, endast indirekt stärkande av nerverna genom förbättring av kroppens allmänna befinnande.

Användningen av ett sådant medel som Somatos med dess aptitretande, styrkande egenskaper är alldeles särskilt tillräddig, just emedan nervsvaghetens orsaker vida mindre äro att hänföra till överansträngning i allmänhet (andlig och kroppslig) än till olämpligt levnadssätt och förvända näringsförhållanden. Många nervösa personer lida även av brist på aptit, som står i nära samband med alltför ringa avsondring af matsmältningssaft.

Denna svaghet i matsmältningsorganen förmår Somatos upphäva, emedan den — såsom i ett flertal vetenskapliga arbeten betonats inverkar gynnsamt på magsaftsavsondringen och därigenom verkar direkt aptitretande. Det är således oriktigt att tro, att man hastigt kan återställa nerver och kropp genom förtärande af bifstek, ägg etc. Den kraftigaste föda nyttar tvärtom till intet, om ej den försvagade matsmältningsapparaten förmår att förbereda densamma, utan blott mottager den som en belastning. Om man till följd af bristande matlust intager sina måltider med avgjord motvilja och tvång, så kan maten ej göra avsedd verkan.

Att enbart fylla magen är ej ett nära kroppen, ty det kommer ej an på vad människan äter utan på vad hon smälter.

Det mest ändamålsenliga medlet för personer med försvagade matsmältningsorgan är därför det, som på naturligt sätt förökra avsondringen af matsmältningssaft samt underlättar magen och öfverhuvudtaget matsmältningsorganens arbete.

Utgå vi från denna ståndpunkt så finna vi, att de i Somatos förefintliga albumoserna — en upplöst, lätt-smält form av äggvita — äro vida att föredraga framför i ovannämnda näringsmedel förefintliga äggviteämnen. De ej blott kräva av magen ett kortare och lättare arbete, utan framkalla även en naturlig stegring av aptiten.

Intages alltså Somatos såsom tillsats till maten i vanlig, sparsam mängd, så försvinner i regel så småningom störningarna i matsmältningen, allt under förbättrad blodbildning och näring för kroppen i dess helhet. Som ytterligare naturlig följd inträder nervernas återställande och uppriskning.

Det är alltså räddigt att vid nervsvaghet, störningar i matsmältningen, krafternas avtagande och öfverhuvudtaget vid all försämring av det allmänna befinnandet som följd af olämpliga näringsförhållanden, söka bot genom användning av Somatos. Beprovat sedan nära 20 år, bekant i alla kulturländer och undersökt inom läkarevärlden så grundligt som intet liknande preparat bjuder Somatos den bästa garanti för goda följder af dess användning.

Gör ett försök under loppet av tre till fyra veckor, för att genom egen erfarenhet övertyga eder om verkningarna av Somatos.

Begär Somatos närmaste apotek eller droghandel, antingen flytande i originalflaskor till kr. 2:75 (två smaksorter: »söt» och »storr») eller i smakfri pulverform. Av den senare erhålles förpackningar till pris från kr. 1:35. För långvarigare bruk äro stora förpackningarna att föredraga, såsom något fördelaktigare. En gros erhålles Somatos från Kronans Droghandel, Göteborg.

alla oss andra! Det blir ju bara en mer i maten för gamla Bolla! Och inte lönar det sig gå och röra ihop föda tre gånger om da'n till bara er två! — De kan ni vänta med till längre fram, när ni bli fler i hushållet! — Besvär för mig — säger du? — Nej men, Anna lilla, inte de allra minsta, och så slipper du diska, och röra med grytor och spis och sådant där och kan sitta med dina fina handarbeten så mycket du vill!» (Forts.)

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA: »Familjemedlem», Klippan. 3: — pr gång. »A. O. 1913», Karlskrona. 3: 50 pr gång. »H. O.» 3: 50 pr gång. Likvid i postanvisning.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

BARNSKÖTERS KOR. utbildade, erhålla anställning genom Arbetsförmedlingen. Hufvudkontor: Regeringsgatan 113. Afdelningskontor: Högbergsg. 37. Expeditionstid kl. 9-4, lördagar 9-2. Rikstel. 4047. Personlig inställelse. Betyg böra medtagas. »Anlita närmaste kontor»

EN snäll, barnkär, ordentlig och pålitlig flicka, något kunnig i sömnad och handarbete får plats att sköta två barn å 2½-4 år. Två jungfrur finnas. Ej familjemedlem. Svar till »Postfack 4», Helsingborg.

EN TROGEN och anständig flicka, öfver 25 år, kunnig i bak och matlagning samt inom ett hus förefallande göromål erhåller plats mot lön af 20 å 25 kr. i månaden. Rekom. erfordras och kan platsen få tillträdas den 15 mars. Adress »Postfack 65», Uddevalla.

BILDAD FLICKA, frisk och hurtig, gärna kunnig i konstväfnad, villig att vistas på landet i Småland under några månader i sommar, sökes såsom hjälp och sällskap åt ung fru. Event. kan fria resor och någon lön lämnas. Köksa och barnjungfru finnas. Svar, helst med foto, till »Disponent X», Iduns exp., Stockholm f. v. b.

FRISK, allvarlig, bildad ung flicka som önskar verksamhet, kan få sådan å barnhem. Plats först som elev, event. aflönning. Svar till »Barnhem», Iduns exp.

HUSHALLERSKA, sparsam, duglig, bildad och med glad sätt önskas för ungherre till landthushåll på vestkusten. Upplys. och foto. jämte löneanspråk till »1:sta maj», Iduns exp.

BONNE FRANÇAISE ou Suisse est désirée pour le 1 ou 15 Mai pour apprendre la langue française à 4 enfans et de les soigner avec l'aide d'une bonne suédoise. Comtesse Moltke, Landskrona.

DUKTIG, barnkär flicka, ålder cirka 20 år och af bättre familj, får plats 1 april, om svar jämte löneanspråk insändes till fru Ebba Ekroth, Mönsterås.

GYMNASTIKDIRKTÖR (kvinning) erhåller fast anställning vid Kuranstalten Borg från 1 juni. Ansökningar till Doktor Bergvall, Kneippbadet.

I **FAMILJ** på landet intill stad i Dalarna får enkel, ordentlig flicka, kunnig i matlagning och öfriga hemmets sysslor, plats i slutet af april. Svar med foto, rek. och lönepret. till »E. F.», Iduns exp. f. v. b.

HUSHALLERSKA, ordningssam samt fullt kunnig i matlagning, erhåller plats hos ungherre i landsortsstad. Svar med uppgift å ålder och lönepret. till »X. X.», Iduns exp.

BARNSKÖTERSKA, fullt pålitlig, van vid späda barn samt villig deltaga i förekommande göromål, får genast plats att sköta 5 m.å. gosse. Lön 20 kr. Svar till »G. L.», Falun p. r.

EN **EJ FÖR UNG**, frisk, verkligt barnkär, ordentlig flicka, villig att med trohet och ansvarskänsla som fruns verkliga hjälp vårda 3 barn i åldern 4½, 3½ och 2 år samt från hösten äfven en 1-åring, erhåller plats nu eller till den 24 april i kyrkoherdefamilj. Hon skall städa barnkammaren samt helst vara sykkning. De bästa ref. erfordras. Svar snarast möjligt med uppgift om ålder, föregående platser samt lönepret. till Fru Anne-Margrethe Murray, Forsmark, Uppland.

BARNSKÖTERSKA, af god familj, för vård och uppfostran af tvenne små gossar (3 och 1 år gamla), önskas. Sökande skall vara musikalisk, renlig, frisk och pliktrogen. Lön 30 kronor per månad. Svar med betygsskrifter och rekom. sändas till Fröherinnan Lagerfält, Gismestad, Bankeberg.

UNG **FLICKA** villig att tillsammans med annan bättre flicka sköta alla i ett hem förekommande sysslor erhåller anställning 1 maj. Svar inom 5 dagar till »Barnkär», Helsingborg p. r.

I **BILDAD HEM PÅ LANDET** erhåller flicka med god uppfostran plats nu genast eller 24 april att som husmoders hjälp sköta hushållet för 4 personer. Sökande bör vara kunnig i såväl finare som enklare matlagning, bakning m. m. som förekommer i ett landthushåll. Svar jämte lönepretentioner torde sändas inom 8 dagar under adress »Familjemedlem», Grönhult, Kaffatorp.

PLATS FINNES den 24 april för en hushållerska att jämte jungfru sköta ett ungarlshem på landet. Den sökande skall vara kunnig i såväl enklare som finare matlagning samt för öfrigt i alla i ett hem förekommande göromål. Goda rekom. fordras som jämte löneanspråk torde sändas till »Herrgård», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm f. v. b.

I **TJÄNSTEMANNAFAMILJ** på landet i Värmland finnes plats ledig i april som husmoders hjälp för ung, bildad, anspråkslös, pålitlig och ordentlig flicka, som är kunnig i sömnad och andra inom ett hem förekommande göromål. Jungfru finnes. Den, som är barnkär och har intresse för blommor och trädgårdsskötsel ev. äfven för hönsskötsel, äger föredrä. Svar med foto, samt uppgift å lönepret. sändes till »Ranunculus», Box 79, Karlstad.

Vid heshet, hackhosta

och andra katarrliknande symptom i munnen och svalget såväl som i struphuvudet bringa de såsom mycket hälsosamma Coryfin-Bonbons omedelbar lindring.

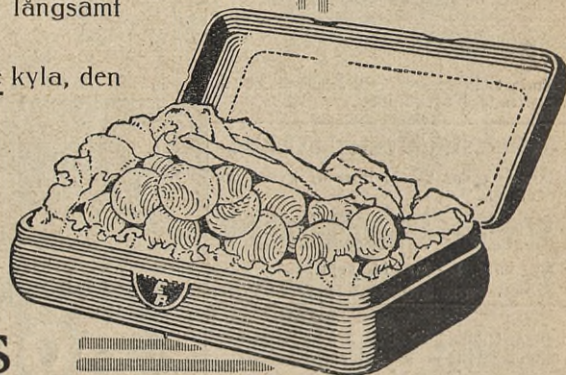
Hufvudfördelar: Slemhinnan blir icke irriterad. Den förlängda mentollösningen åstadkommer en varaktig lindring till och med vid sparsamt användande.

Användning: Man låter ungefär hvarannan timme ett Bonbon långsamt smälta i munnen.

Den till katarr relade slemhinnan känner snart en välgörande kyla, den obehagliga reningen och kittlingen i halsen upphör, äfvenså hackhostan. Möjligen inträffade smärtor försvinna hastigt, den hesa rösten klarnar.

Man erhåller originalaskar till 1.50 å närmaste apotek eller droghandel.

Engros: Kronans Droghandel, Göteborg.

CORYFIN-BONBONS

Husmodersplatsen

vid Porla brunn är till ansökan ledig och kunna ansökningar med uppgift om meriter, ref. och ålder, insändas till Kamrerarekontoret, Porla.

Endast den, som visar sig äga praktisk förmåga att sköta ett hushåll med 4 å 500 spisande gäster och ansvar, att endast förstklassig mat serveras, samt kan med ordning och sparsamhet sköta detta hushåll och öfvervaka en tjänstepersonal om cirka 50 personer, göre sig besvär att söka platsen. Erfarenhet från större pensionat eller hotell nödvändig. Arbets-tiden 10 maj till omkring 15 augusti.

Att förestå 1:a kl. hotell

med tvättinrättning sökas kompetent, kristligt sinnad man eller kvinna. Uppgift om ålder, föregående verksamhet och löneanspråk kan jämte foto. sändas till »O. 35», under adress S. Gumælii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

Husmoders-befattningen

vid Fröbergiska Uppfostringsanstalten kungöres härmed till ansökan ledig att tillträdas den 1 nästkom. augusti. Lön 500 kronor jämte bostad och kost. Ansökningar, ställda till Styrelsen för Fröbergiska Stiftelsen, insändas till undertecknad före den 1 nästkommande maj.

Fröbergiska Uppfostringsanstalten, Kalmar, den 1 mars 1913.

Anstaltens föreståndare.

PLATSSÖKANDE

ANSPRÅKSLÖS, bättre 28 års flicka, har lust och fallenhet samt god kunskap i konstväfnad önskar plats i väfskola, privat väveri eller bättre familj för att väva. Svar till »Väverska», Iduns exp. f. v. b.

26 ÅRS ANSPRÅKSLÖS FLICKA med goda rek. önskar plats; är kunnig i alla inom ett hem förek. sysslor samt enklare skrifögöromål. Svar emotes tacksamt till »Pålitlig», Iduns exp. f. v. b.

PLATS ÖNSKAS af medelålders bättre flicka som hjälp med renskrifning och som sällskap. Vackra betyg från såväl ämbetsverk som familjer. God handstil. Svar till »N.», Iduns exp. f. v. b.

I **PRÄSTGÅRD** söker ung-hushållsven bättre flicka plats mot »fritt vivre eller liten betalning. Tacksam för svar till »1:sta Mars P.», Iduns exp. f. v. b.

BILDAD, musikalisk flicka önskar plats i trefligt hem att undervisa i musik och hjälpa barn med läxläsning eller såsom husmoders sällskap och hjälp. Kunnig i språk, matlagning m. m. Svar till »Familjemedlem Mars», Iduns exp.

UNG **FLICKA**, enkel och gladlynt, önskar plats i fam. (hvilken trakt som helst i Sverige) att hjälpa till med skrifögöromål i förening med husliga sysslor, enklare klädsömnad o. d. Svar till »Nytt», Gumælii Annonbyrå, Malmö.

SMALANDSKA, 25 år, önskar plats i vänlig och tillmötesgående familj såsom husmoders hjälp och sällskap. Svar till »Familjemedlem», Enebyda.

UNG **FLICKA**, som genomgått post-elevkurs, söker anställning som post-bitråde. Är villig hjälpa till i hushållet. Svar till »Anspråkslö», Fjällbacka, Bohuslän.

ENKEL, allvarlig flicka söker plats som verklig hjälp till äldre familj, ensam dam eller herre. Hushållsven, kunnig i sömnad. Svar till »25», Iduns exp. f. v. b.

DUGLIG, praktisk, medelålders flicka med många års erfarenhet i det husliga söker plats att förestå litet bättre hem. Gärna där småbarn finnes. Fina rek. Svar till »Plikttrogen», Gefle.

UNG **LÄRARINNA** önskar under sommarferierna komma i vänlig prästfamilj (helst i Norrland eller Svea land) för att mot fritt vivre deltaga i förekommande göromål. Svar snarast till »22 år», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

UNG **FLICKA** kunnig i sömnad önskar aflönad plats hos ensam dam som hjälp och sällskap. Svar märkt »Värmländska», Iduns exp., Stockholm.

VÄRDINNEPLAIS sökes i bildadt hem, helst där barn finnes, af musikalisk och i ett hems skötande kompetent medelålders dam. Prima ref. om svar insändes under sign. »Små anspråk», Iduns exp.

22-ÅRIG, BILDAD FLICKA, kunnig i enkel matlagning, önskar plats på gård eller i annan fin familj till 1 maj. Svar till »22-årig», Höganäs Tidning, Höganäs.

FÖRLOFVAD FLICKA önskar mot fritt vivre och som familjemedlem komma i familj på landet och där gå husmodern till handa. Svar till »Anna», Iduns exp., Sthlm.

TVA UNGA, BILDADE FLICKOR, fullt kompetenta att tillsammans sköta ett hem, önska plats den 1 maj eller dessförrinnan, helst hos äldre, barnlöst herrskap på landet. Jungfru önskvärd. Ref. finnes. Svar till »Hemtränad», Iduns exp. f. v. b.

BÄTTR SYKUNNIG FLICKA önskar plats i bättre familj som barnfröken eller husmoders hjälp. Fina betyg finnes. Svar emotes tacksamt till »Våren 1913», Lönneberga p. r.

24-ÅRIG FLICKA, enkel och anspråkslös, kunnig i sjukvård, önskar plats. Deltager gärna i andra inom hemmet förekommande göromål. Något musikalisk. Svar till »Familjemedlem 24», Norberg.

FÖR SKRIFÖGÖROMÅLS SKÖTANDE önskas anställning på landet c:a 2 mån. Inneh. plats i Statens verk; kunnig i tyska. Svar till »Semester 1913», Iduns exp., Sthlm.

UNG **FLICKA**, arbetsam och villig, önskar till våren plats i Stockholm, helst där jungfru finnes. Genomgått slöjd- och hushållsskola. Betyg och rekom. finnes. Tacksam för svar till »1913», Ystad p. r.

EN **FÖRALDRALÖS FLICKA** af god familj önskar plats som hjälp och sällskap i familj eller hos ensam dam. Fina referenser finnes. Svar emotes tacksamt till »19 år», Nord. Annonbyrå, Göteborg.

BILDAD FLICKA, fullt kunnig i allt som hör till ett hems skötande önskar plats som hjälp och sällskap, gärna i utlandet. Svar till »Verklig hjälp», Gumælii Annonbyrå, Malmö.

SOM husmoders hjälpredda sökes plats af enkel, bättre föräldralös flicka som innehar plats som barnfröken. Kunnig i enklare matlagning och något sömnad. Önskas som medlem af familjen. Svar inom 8 dagar emotes tacksamt till »Villig 20-åring», Idun exp., Sthlm.

BÄTTR FLICKA önskar plats som sällskap och hjälp hos ensam dam eller familj; är kunnig i ett hems skötande. Svar till »Familjemedlem», Kiosken, Vasaplatsen, Göteborg.

EN **RASK** och villig 19 års flicka från god hem önskar plats i bättre familj som husmoders hjälp och sällskap, den 1:sta eller 15:de april. Svar till »19 år», Nölby p. r.

ENKEL, ordentlig flicka kunnig i sjukvård önskar plats som sällskap och hjälp åt någon klen herre eller dam. Svar till »Sjukvård», Hvetlanda p. r.

UNG, bildad norrländska, värlärlarina (Handarbetets Vänner), kunnig i knyppling, konstväfnad, linnesöm och något klädsöm, samt van vid alla inom ett hem förekommande göromål, önskar lämplig plats. Helst vid någon hemslöjdsförening eller såsom värlärlarina. Ev. i hem då pianoudev. åt nyb. kan gifvas. Svar märkt »Norr-ländska», Box 20, Nyland.

PLATS SOM HUSFÖRESTANDARINNA, sällskap eller värdarinna hos äldre herre eller dam, önskas af anspråkslös bild, dam, van att förestå ett hem och ex. sjuksköterska. Små pret. Svar »Huslig 1913», Iduns exp.

Kvinnl. gymnastikdirektör önskar anställning genast. Svar till »Centralist», Iduns exp.

Gebildetes junges Mädchen, Deutsche, aus guter Kaufmannsfamilie, 19 Jahre, evangelisch, sucht bei vollem Familienanschluss gegen Vergütung eines Taschengeldes behufs Sprachenaustausch Aufnahme in feinem Hause. Gefl. Offerten erbeten unter »E. R. 100» an Iduns Exp., Sthlm.

EN **MEDELÅLDERS DAM** kan få god inackordering på nyåret i naturskön trakt, härlig luft, goda kommunikationer, på landet, nära stad. Svar till »Stilla hem», Bergvik p. r.

NAGRA unga flickor som önska lära trädgårdsskötsel mottagas på herrgård i norra Småland. Svar till »Postfack 21», Frinnaryd.

OXFORD, Superior Home offered to ladies. Near Colleges. Lessons in English if desired. Swedish references. Terms Pd. 4.00 per month. Miss Garrish L. L. A. 6 Polstead Road, Oxford, England.

PÅSGÄSTER I DALARNE mottagas å pensionat »Svallet» vid sjön Runn. Stärkande skogsluft. Utm. sport-teräng. Nära järnväg. Rikstelef. Korsnäs 35. Vidare genom fröken A. Sandblom, Svallet, Korsnäs.

INACKORDERING önskar ung fru i fin och treflig familj eller pensionat, där tillfälle gifves till förströelse och angenämt hemlif. Svar till »H. L.», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

KONFIRMANDE mottagas till sommaren i prästgård invid Kinnekulle och nära järnvägsstation. Svar till A. Friberg, Forshem.

EN **FLICKA** kan få billig inackordering i tjänstemannafamilj mot att vara sällskap åt fru i huset. Om så önskas kan hon få lära matlagning. Svar till »Tjänsteman», Hallsberg p. r.

I **LANDERYDS PRÄSTGÅRD**, bredvid Stångån och intill Hjulsvor station å Östra Centralbanan, gifves i sommar tillfälle till enskild konfirmationsundervisning under 6 veckor 19 juni-31 juli. Närmare meddelar t. f. kyrkoherden Nils Cnattingius, Hjulsvor.

Konfirmander, flickor, mottagas den 1 juli i Grenna Kommunistergård. Närmare meddelar Pastor J. Lindblad, Grenna.

Nervsjuka, För ett nerv- eller sinnessjukt fruntimmer, som kan vårdas privat finns plats i godt hem. Moderat pris. Bästa ref. Närmare meddelar Fru H. Winberg, Vadstena.

Ung tyska

af god familj önskar för utbyte af språkkunskaper under sommarmån. vistas i familj bosatt i trakten af Sthlm eller å västkusten. Närmare upplysning professor Sylwan, Föreningsg. 6, Göteborg.

UNG **FLICKA**, som nu vistas i Schweiz önskar för turistfärd och hemresa passande sällskap. Närmare underättelser genom bref till »Hemåt 1913», under adr. S. Gumælii Annonbyrå, Stockholm, f. v. b.

SJUKSKÖTERSKEKURS. Vid Läns-lasarettet i Vänersborg börjar nu kurs för sjuksköterskelever nästa 1:sta okt. Fordringar bland annat minst 21 års ålder och elementarskolebildning. Kursen, som är 2-årig, omfattar såväl teoretisk som praktisk utbildning. Närmare upplysningar lämnas af öfver-sköterskan därstädes.

En intelligent och energisk dam

af god samhällsställning kan erhålla en fast aflönad anställning i Försäkringsaktiebolaget Heimdall, för att i Stockholm med omnejd afsluta inbrotts- och stöldförsäkringar, dels på egen hand och dels med biträde af kvinnliga agenter. Skriftligt svar med uppgift om förutvarande sysselsättning, ref. m. m. torde sändas till bolagets kontor, Hamngatan nr 12, Stockholm.

Kokerska och Husa

sökes till 1:sta maj i god familj om 5 personer. De böra vara kunniga uti sina sysslor samt förstå att i ett hem man ofta behöver hjälpa hvarandra. Svar med betyg och rek., om möjligt foto, till »M. H.», Iduns exp., Sthlm, f. v. b.

Sjukvård kurs med bästa läkemedlet är upplyst

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Gymnastikdirektörsexamen

afsläppts efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept. Prospekt gen. kapten J. Thulin, LUND.

Vid Göteborgs Gymn. Institut, Göteborgs Arkader, Göteborg, längsta och fullständigaste specialkurs i Sjukgymnastik och Massage börjar nästa läsår den 12 september. Begär prospekt!

Doktor A. Kjellbergs

kurs i massage och sjukgymnastik.

Begär prospekt! Stockholm. Mästern Samuelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens

(ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästern Samuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städe under adress Saltsjöbaden.

Sahlströms Förlossningshem

Södra Förstadsg. 4, Malmö. Telef. 1238. Ester och Gertrud Sahlström. Ref. Prof. Essen-Möller, Lund, Dr. Gröna, Malmö.

Stocksunds Sjuk- och Hvilohem.

Högt och soligt läge. Modern inredning. Exam. sköterska; 16 min. med Djursholmståget. Pris för enskildt rum från 5,50 till högre priser. A. T. Stocksund 66. R. T. Stocksund 119.

Vårda håret, om det är sjukt eller friskt, och använd

Ziwertz' Extrait Vegetal

bästa hårkonserveringsmedel. Rekommenderat af många läkare. Finnes till salu hos frisörer och i parfymaffärer samt hos Kongl. Hoff. Ziwertz' Eftr., Drottninggatan 42, Arkaden, Göteborg. Återförsäljare rabatt.

Lait Mono.

(Professor Mono). Gör huden genomskinlig, matt och skär. Pris kr. 4.-, 7,50 o. 14.-. Endast i Franska Parfymmagasinet, (Hoflev.), 21 Drottninggatan 21, Stockholm.

Oatine-Crème

är det förnämsta medlet att skydda huden för köldens skadliga inverkan. Denna kraftiga snöhvita naturprodukt-extrakt af ren hafre renar porerna, läker huden o. hyn blir vacker o. klar. Äkta endast i hvit burk med grönt lock The Oatine Co. London. Oatine-Crème säljes efter tullförhöjningen till 1,50 o. 3 kr. pr burk samt Oatine-Tvål, Oatine-Puder o. Balsam säljes öfverallt o. hos A. W. Norring, Biblioteksgatan 11 o. Drottninggatan 63, Stockholm.

Mot grått hår.

Enda fullt tillförlitliga oskadliga medel som återgifver hår och skägg dess ursprungliga färg. Pris 5,50 + porto Endast i Fanny Gellins Parfymmagasin, 5 Malmtorgsg., Sthlm. Kungl. hoff.

Ferrin

Fås på apoteken. Bästa järnmedel utmärkt styrkande. Apoteket Lejonet, Malmö.

Annonsera i Idun!

Annonsera i Idun!

Annonsera i Idun!

Annonsera i Idun!

Annonsera i Idun!

Annonsera i Idun!

Annonsera i Idun!

Annonsera i Idun!

Annonsera i Idun!

Annonsera i Idun!

Annonsera i Idun!

Ni skall ej vänta till morgondag n med att försäkra Eder t lif och Edra lemman, Eder t hus och hem; i morgon kan det vara för sent. Skrif därör genast till HEIMANSONS FÖRSÄKRINGSBYRÅ eller ring till 77 22, dit Ni kan vända Eder med förtroende.

Köttsoffa

bereder man bäst af MAGGI'S Buljong-Tärningar

Ljungby Husmoderskola (Småland).

Mottager nya elever. Undervisning i finare och enkel matlagning, bakning, konservering. Servettbrytning, smöruppläggning, smörgäsbereidning. Handarbeten, kläd- och linnedöm. Språklektioner. Hälsofar luft. Vackert beläget. Piano. Adress: Fröken A. Bäckström, Ljungby.

Malens Hafsbad och Kurort. (Säsong 1 juni-31 aug.)

Härligaste läge, skyddadt af präktig barrskog. Fullständig varm- och kallvattenkuranstalt. Strandbad. Förstklassigt bord. (Frå Holmstrand). Intendent: Docenten dr W. Wernstedt (Stockholm). Prospekt genom kamrerkontoret, Malen. (Post- och telegrafadress). Järnvägsstation: Båstad.

EUCALYPT

återgifver grått och blekt hår sin ursprungliga färg i hvilken nyance som helst. Garanteradt oskadligt. Attest härd är utfärdad af Herr Dr Carl Setterberg, Kemiska Kontrollbyrån, Stockholm.

Pris pr flaska à 125 gr. 3 kr.

Fås i alla välsorterade Parfym- o. Materialaffärer. På platser där Eucalypt ännu icke finnes till salu hänvända man sig till Company Sydneys Agentur, Bruksgatan, Malmö.

Elfte häftet

af "Moster Emmas väfbok", nya mönster i fyra skaff (äfven användbara till broderi) för mattor, gardiner, kostym- och möbelytter, bonader m. m. Erb. mot 1 kr. 35 öre i postanv. från Moster Emma, Kneippbadet.

Prenumerera på Barngarderoben!

Etablerad 1847.

Allcock's Plåster

EAGLE BRAND.

Världens Mest Betydande Utvärtes Läkemedel.

Smärtor i Ryggen. Intet plåster kan jämföras med Allcock's. Förmår stärka klena ryggar mer än någonting annat.

Smärtor i Sidorna lindras hastigt af Allcock's Plåster på samma gång som det stärker sidan och återställer energien.

Allcock's är ett ursprungligt och äkta poröst plåster. Det är ett Universalmedel, som säjes i alla apotek öfver hela den civiliserade världen. Kan påläggas hvarhåst smärtor finnas.

Skulle Ni vara i behof af ett piller, Fullkomligt vegetabiliska. TAG DÅ UTAF Brandreth's Piller (Est. 1752.) Vid förstoppning, gallejuka, hufvudvärk, svindel, dålig matsmältning etc. FÖRSÄLJAS HOS ALLA APOTEKARE.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

ALLCOCK MANUFACTURING CO., Birkenhead, England.

Joh. Lundström & Co A.-B.

KUNGL. HOPLEVERANTÖR.

PRIMA ANTHRACIT

HUSHÅLLSKOL • COKES • BRIKETTER

RIKS.	4 27	Skeppsbron 18	22 88
	22 20	Strandvägen 17	60 19
	20 12	Norr Mälarstrand 22	61 98
	74 47	Söder Mälarstrand	30 60

ALL

MUSIKINSTRUMENT.

Endast prima och väl justerade: Gitarrer, Mandoliner, Gitarmandoliner, Gitarrlutor, Violiner, Violonceller, Citrar, Konsertinor, Dragspel, Flöjter, Klarinetter, Mässingsinstrument, Sextetter af förstkl. böhmisk tillverkn., svensk modell, till 300 och 425 kr. sextett pr extra kontant, Trummor, Fodral, Strängar och öfriga tillbehör. Orglar och pianon från främsta fabriker. Hög rabatt vid extra kontant köp af orglar och pianon. Rikt illustr. priskurant gratis mot insändt 10-öres frimärke till porto.

CEYLON-TÉER.

Frälsningsarméns äkta, rena, berömda téer. Finaste arom. Olika paketeringar till 5, 6 och 8 kr. pr kg.

KAKAO.

Frälsningsarméns rena kakao af erkänd förstklassig beskaffenhet. Pris pr hekto —: 45, pr kg. 4: 50, enkiloburkar 4: 50.

ARMÉ-TVÅL.

Fin och behaglig antiseptisk toalettvål. Pris: pr stång 1:—, pr bit —: 25.

FRÄLSNINGARMENS HANDELSDEPARTEMENT,

TELEFONER: RIKS- 85 81. Allm. 63 72. ÖSTERMALMSG. 24 & 26, STHLM 5.

Engelska sjukans bofas

Snar hjälp mot Engelska sjukans,

som bryter ut vid alla åldrar intill 40 år, fås med utvärtes medel af under-teknad, som har 15 års praktik i Engelska sjukans behandling.

De mest framträdande symptomerna äro blodfattigdom, slappa armar och ben, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket, men magra ändå, kroppen blir upplöst i slem som stockar sig i lederna och medför kyla, klåda och utslag. Blir ej slemmet utrensadt uppstår som följd däraf gikt, reumatism, bleksot, struma eller brytes kroppen sönder. Personer som ärsvis legat på lasarett men ej blifvit botade hafva genom mig blifvit fullständigt återställda till hälsan. Ingen behöfver resa hit. Beskrif symptomerna. Sneda lemman kunna bli återställda. Bref besvaras mot dubbel porto.

Tusentals intyg finnas från såväl äldre som yngre.

N. Mårtensson, Malmö K, Rundelsgatan 5.

Från YSTAD HAPARANDA

användes YVY tvål.

Säljes i hvarje välsorterad parfym- och herrekiperingsaffär för 50 öre pr st. Österlin & Ulrikssons Kem. Tekn. Fabrik, - YSTAD -

Vårda hyn!

(Majorskan Edmann.)

Crème Idéale gör hy, hals och händer vackra. Fin parfym 2.50

Poudre de Riz Idéale, utsökt och oskadligt ansiktspuder 3.—

Rynktinktur förminskar rynkor, gör hyn ungdomligt skär 3.25

Champooing renar fullt, borttager mjäll, ger glans 2.—

Absolut oskadligt enligt handelskemit. I parti och minut hos

Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör.

21 Drottninggatan 21, Stockholm, samt i de förnämsta parfymaffärer.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat.

Pris pr fl. 2.50.

Erhålles hos alla 1:sta klass Parfymeri-, Dro- och Coiffyrfärer.

Från YSTAD HAPARANDA

användes YVY tvål.

Säljes i hvarje välsorterad parfym- och herrekiperingsaffär för 50 öre pr st. Österlin & Ulrikssons Kem. Tekn. Fabrik, - YSTAD -

Vårda hyn!

(Majorskan Edmann.)

Crème Idéale gör hy, hals och händer vackra. Fin parfym 2.50

Poudre de Riz Idéale, utsökt och oskadligt ansiktspuder 3.—

Rynktinktur förminskar rynkor, gör hyn ungdomligt skär 3.25

Champooing renar fullt, borttager mjäll, ger glans 2.—

Absolut oskadligt enligt handelskemit. I parti och minut hos

Franska Parfymmagasinet, Hofleverantör.

21 Drottninggatan 21, Stockholm, samt i de förnämsta parfymaffärer.

Fräkenpomada

är det enda absolut säkra medlet att snabbt och utan obehag borttaga

Fräknar, Lefverfläcker och Solbränna

samt göra den fulaste hy hvit o. vacker. Ofelbar verkan garanteras!

Fräkenpomada innehåller inga för hyn skadliga beståndsdelar. Många intyg och tacksamhetsbref från hela Skandinavien.

Pris 3 kr. pr burk.

Exped. mot postförskott eller efterkrav

Tekniska General-Depoten, STOCKHOLM.

Adolf Fredriks Kyrkogata 13.

EAU DE QUININE

KRONAN AF ALLA HÄRVATTEN

ED. PINAUD

18, PLACE VENDÔME PARIS

Bévarer o. stärker hårväxten.

FÅS ÖFVERALLT ED. PINAUD

BRUNKEBERGS TEATERN

Alltid veckans bästa nyheter!

KASSMAN & Co, Norrköping.

Telegrafadress: Kasskomp. Rikstelefon 2002.

Specialtillv.: "Wellwoven", högsta kvalité af tyger i svart, blått, grått tillhandahålles genom herrarngegrossister o. klädeshandl

Idun utgifves denna vecka i A och B.